

Inhoud Jaarverslag 1999

Woord vooraf

Bestuursorganen en organogram

- Organogram
- Raad van Bestuur
- Bureau
- Provinciale Comités
- Antwerpen
- Vlaams-Brabant en Brussel
- Limburg
- Oost-Vlaanderen
- West-Vlaanderen
- Interdisciplinaire Adviescommissie tot 9.06.99
- Directieraad
- Bestuurlijk Directiecomité
- Comité van Provinciale Afdelingshoofden

Partner van de jonge gezinnen

- Inleiding
- Maatschappelijke positie van het kind: de ontwikkeling van een strategie
- Kinderopvang: ook zonder beleidsplan verdere intense evolutie
- Preventieve kindzorg: meer dan 1 miljoen dienstverleningsprestaties
- Een lerende organisatie

Zwangerschap en bevalling

- Inleiding
- Infoavonden
- Prenatale consultatiebureaus en gezinsbezoeken aan aanstaande ouders
- Bezoeken aan pasbevallen vrouwen in kraamklinieken

De eerste weken, maanden en jaren van het kind: een professionele begeleiding op maat

- Individuele begeleiding aan huis
- Servicepunten

Kinderen in goede handen: kinderopvang

- Opvangmogelijkheden
- De buitenschoolse opvang

Bijzondere zorg en hulpverlening

- Inleiding
- Hulpverlening aan kinderen in bijzondere leefsituaties
- Kindermishandeling
- Adoptie

Sociaal verslag

- Personeelsbestand
- Leeftijd en geslacht
- Een overwegend vrouwelijk personeelsbestand
- Diversiteit in arbeidsregelingen
- Focus op de regioverpleegkundigen
- Vorming en ontwikkeling
- Sociale dienst voor het personeel

Financieel verslag

- Invoering geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering
- Centraal thesauriebeheer van Kind en Gezin
- Begrotingsevolutie in 1999
- Financiële toestand van de instelling op 31 december 1999
- Financieel management in 1999

Woord vooraf

Het jaarverslag 1999 van Kind en Gezin valt samen met één jaar werking van de hernieuwde Raad van Bestuur van de instelling.

Van meet af aan ontwikkelde deze Raad van Bestuur een eigen dynamiek die gekenmerkt wordt door een kritische en realistische kijk op de hedendaagse samenleving. De raad inspireert zich bij zijn bestuursopdracht op het geloof in een maatschappij waarin alle kinderen reële kansen moeten krijgen in hun ontwikkeling en ontplooiing op weg naar de wereld van de volwassenheid.

Meer dan ooit worden vandaag de dag gezinnen geconfronteerd met de complexiteit en hardheid van deze maatschappij.

Al bij de zwangerschap stellen ouders zich vragen over de toekomst van hun kind; deze vragen worden levensecht wanneer het kind geboren wordt.

Gezinnen stellen zich vragen rond de opvoeding van hun kinderen.

Gezinnen vragen hulp in de zoektocht naar opvangmogelijkheden voor hun kinderen.

Gezinnen zijn voortdurend op zoek naar een evenwicht tussen gezin en arbeid en trekken aan de alarmbel.

Werk-uren van ouders en school-uren van kinderen zijn vaak niet op elkaar afgestemd; ook hier zijn de gezinnen vragende partij naar kwalitatief hoogwaardige buitenschoolse opvang.

Gezinnen kunnen niet altijd meer terugvallen op een hen omringend sociaal informeel netwerk en zoeken oplossingen via formele kanalen.

Vergeten we bovendien vooral niet de problemen van kansarme gezinnen. Ook zij zoeken op vaak impliciete wijze naar oplossingen, vragen gelijke kansen voor hun kinderen.

Allochtone gezinnen vragen meer dan ooit aandacht voor hun kinderen in deze complexe multiculturele samenleving.

De zoektocht van vele gezinnen die voor hun kinderen maximale ontplooiingskansen vragen, leidt Kind en Gezin ertoe haar zorgaanbod verder consequent uit te bouwen, zelfs uit te breiden en voortdurend te toetsen aan de hedendaagse noden.

Deze maatschappelijke opdracht komt tegemoet aan het geloof in de waarde van elk mensen-kind.

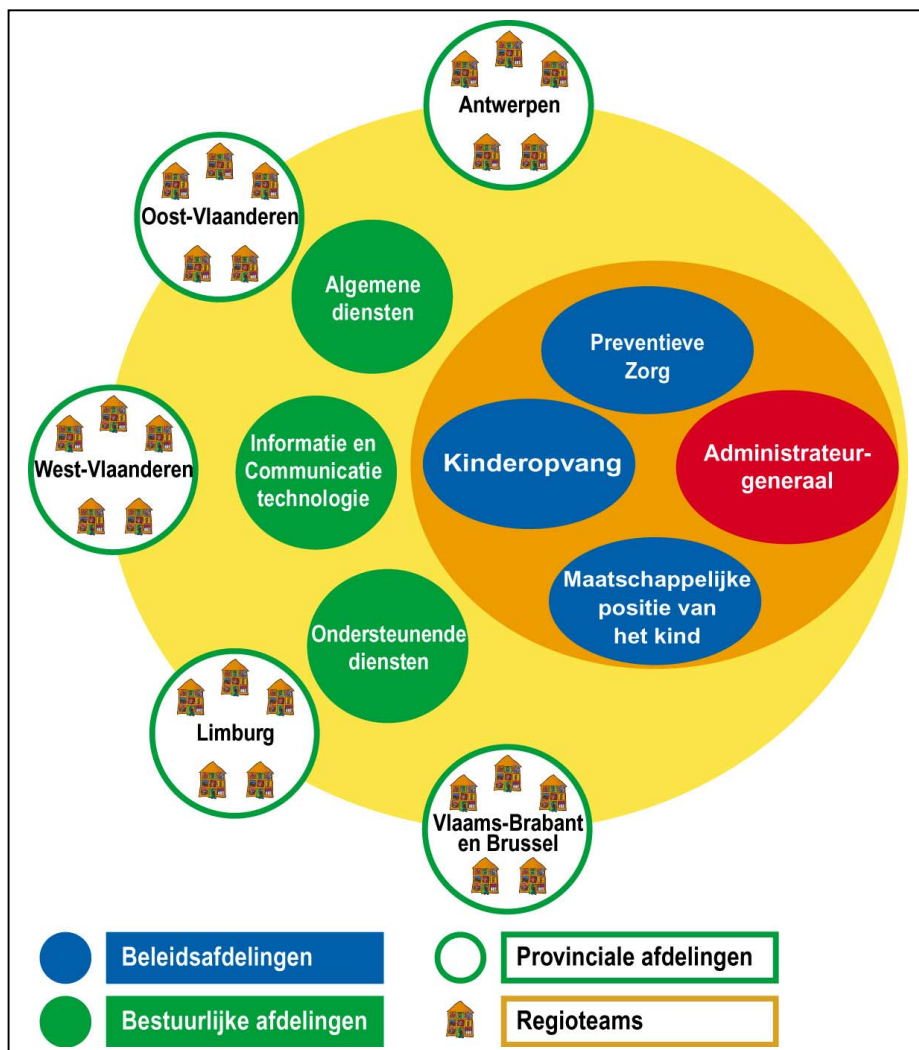
Investeren in kinderen is trouwens meer dan ooit investeren in de toekomst.

Het jaarverslag is dan ook een weergave van deze opdracht.

Ik nodig u, lezer, dan ook graag uit getuige te zijn van het resultaat van die boeiende opdracht die door Kind en Gezin gerealiseerd werd in 1999.

Veel leesgenot!

Bestuursorganen en organogram

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter

Lyliane Hebbrecht, Evergem

Ondervoorzitters

Marcel Geuens, Korbeek-Lo

Martine Lemonnier, Halle

Leden

Jan Bosmans, Tielt-Winge

Geert Cappelaere, Brakel

Paul Casaer, Blanden

Fons De Neve, Knesselare

Georges Debref, Landen

Daniëlle Depreitere, Ingelmunster

Greta Derveaux, Zellik

Annie Leysen, Turnhout

Magda Linthout, Dendermonde

Beatrijs Nielandt, Hasselt

Amandina Pohl, Niel

Monique Swinnen, Rillaar

Linda Turelinckx, Heist-op-den-Berg
 Maria Van Der Elst, Zaventem
 Jan Van Emelen, Schilde*
 Wim Van Esch, Berchem
 Kristien Van Rie, Gentbrugge
 Linda Van Torre, Rosières

Vertegenwoordigers Vlaamse administratie

Helga Lakiere, Leuven
 Marc Morris, Bertem

Gemeenschapscommissarissen

Luc Deschamps, Nazareth
 Karel Gutschoven, Kessel-Lo

Administratie

Lieven Vandenberghe, Kortrijk
 administrateur-generaal
 Jan De Boeck, Aalst
 adjunct-administrateur-generaal

Secretariaat

Bea Buysse, Leuven

* *ontslagnemend*

BUREAU

Voorzitter

Lyliane Hebbrecht, Evergem

Ondervoorzitters

Marcel Geuens, Korbeek-Lo
 Martine Lemonnier, Halle

Leden

Georges Debref, Landen
 Jan Van Emelen, Schilde*

Gemeenschapscommissarissen

Luc Deschamps, Nazareth
 Karel Gutschoven, Kessel-Lo

Administratie

Lieven Vandenberghe, Kortrijk
 administrateur-generaal
 Jan De Boeck, Aalst
 adjunct-administrateur-generaal

Secretariaat

Bea Buysse, Leuven

• *ontslagnemend*

PROVINCIALE COMITES ANTWERPEN

Voorzitter

Hilda Vanderaerschot, Mechelen

Leden

Ann Hermans, Geel

An Isebaert, Rijkevorsel

Marie-José Madereel, Antwerpen

Hilde Roelens, Merksem

Fred Van Daele, Stabroek

Pieter Vandenbulcke, Merksem

Mieke Vanderhaegen, Wommelgem

Nicole Van Hoof, Mol

Patrick Van Reempts, Edegem*

Francine Van Rompaey, Antwerpen

Secretaris - vertegenwoordiger van de leidend ambtenaar

Dirk Stappaerts, Antwerpen

- ontslagnemend

VLAAMS BRABANT EN BRUSSEL

Voorzitter

Victor Everaet, Opwijk

Leden

Carine Algoet, Brussel, vanaf 15.04.99

Veerle Broeckx, Brussel

Hamida Chikhi, Leuven

Irma Jacobs, Leuven

Christiane Mullie, Leuven

Annemie Raeymaekers, Tienen

Nicole Rasschaert, Wemmel

Greta Tiels, Herne

Marie-Marthe Van Den Bosch, Herent

Mathieu Voets, Heverlee

Secretaris - vertegenwoordiger van de leidend ambtenaar

Daniëlle De Ridder, Brussel

LIMBURG

Voorzitter

Clara Smitt, Hasselt

Leden

Daniëlla Awouters, Bilzen

Julia Bollen, Genk

Arlette Geuens, Lommel, vanaf 15.04.99

Godelieve Scheerder, Zutendaal

Maria Schrijvers, Dilsen

Maria Hubertine Smeets, Genk

Lucien Thoné, Hasselt

Jean Vanisterdael, Lanaken

Irène Vanoppen, Alken

Josée Vercammen, Lanaken

Secretaris - vertegenwoordiger van de leidend ambtenaar

Lisette Bergmans, Bree

OOST-VLAANDEREN

Voorzitter

Pol De Brock, Gent

Leden

Micheline Audenaert, Gent

Jean-Marie De Bosscher, Gavere

Lieve De Cleen, Gent

Godelieve De Meyer, St.-Gillis-Waas

Marik Eeckhaut, Lebbeke

Dirk Raman, Evergem, overleden op 17.12.99

Barbara Van De Voorde, Sint-Niklaas

Micheline Verschelden, Belsele

Koen Waterschoot, Eeklo

Luc Wemel, Maarkedal-Nukerke

Secretaris - vertegenwoordiger van de leidend ambtenaar

Mien Vanderpoorten, Kruishoutem

WEST-VLAANDEREN

Voorzitter

Kristiane Dupon, Torhout

Leden

Carine Braems, Menen

Herwig De Coninck, Assebroek

Georgette De Vrieze, Brugge

Lieve De Zutter, Roeselare

Paul Lambrecht, Pittem

Bruno Lebbe, Brugge

Yvette Maddens, Ieper

Patricia Normon, Izegem

Pascale Piret, Varsenare

Maria Van Stee, Brugge

Secretaris - vertegenwoordiger van de leidend ambtenaar

Etienne Van den Bossche, Evergem

* ontslagnemend

INTERDISCIPLINAIRE ADVIESCOMMISSIE tot 9.06.99**Voorzitter**

Prof. em. dr. med. Ephrem Eggermont, kinderarts, KU Leuven

Leden

Prof. dr. med. Wim Betz, huisarts, VUB

Dr. med. Paul Defoort, verloskundige, RUG

Prof. dr. Walter Hellinckx, orthopedagoog, KU Leuven

Prof. dr. Thérèse Jacobs, socioloog-demograaf, KU Brussel

Dr. med. Philippe Jeannin, kinderarts, RUG

Prof. em. dr. med. Jacqueline Knops, arts jeugdgezondheidszorg, KU Leuven

Prof. dr. Ingrid Kristoffersen, psycholoog, VUB

Dr. med. Annik Lampo, neuropsychiater, VUB

Mevrouw Lea Maes, socioloog, RUG

Prof. dr. Herman Nys, jurist, KU Leuven
Prof. em. dr. med. Karel Van Acker, kinderarts, UIA
Prof. dr. Godelieve Vandemeulebroecke, pedagoog, KU Leuven
Prof. dr. Eugeen Verhellen, criminoloog, RUG

Secretariaat

Katrien Verhegge

DIRECTIERAAD**Administrateur-generaal**

Lieven Vandenberghe

Adjunct-administrateur-generaal

Jan De Boeck

Inspecteur-generaal

Jozef Pelgrims

Directeurs

Lisette Bergmans

Daniëlle De Ridder

Jos Eerdeken

Dirk Stappaerts

Anne Vanden Berge, wnd., vanaf 16.09.99

Etienne Van den Bossche

Dirk Vanderpoorten, tot 31.08.99

Mien Vanderpoorten

Luc Verhelst

Will Verniest

Secretariaat

Eddy Verbestel

BESTUURLIJK DIRECTIECOMITE**Administrateur-generaal**

Lieven Vandenberghe

Afdelingshoofden

Jan De Boeck, adjunct-administrateur-generaal

Jozef Pelgrims, inspecteur-generaal

Jos Eerdeken, directeur

Anne Vanden Berge, wnd. directeur, vanaf 16.09.99

Dirk Vanderpoorten, directeur, tot 31.08.99

Luc Verhelst, directeur

Will Verniest, directeur

Secretariaat

Koen Vanheule, tot 25.08.99

Ingrid Bombay, vanaf 26.08.99

COMITE VAN PROVINCIALE AFDELINGSHOOFDEN**Administrateur-generaal**

Lieven Vandenberghe

Adjunct-administrateur-generaal

Jan De Boeck

Provinciale afdelingshoofden

Lisette Bergmans, Limburg

Daniëlle De Ridder, Vlaams-Brabant en Brussel
 Dirk Stappaerts, Antwerpen
 Mien Vanderpoorten, Oost-Vlaanderen
 Etienne Van den Bossche, West-Vlaanderen

Waarnemer

Dirk Vanderpoorten, afdelingshoofd Algemene Diensten, tot 31.08.99
 Anne Vanden Berge, afdelingshoofd Algemene Diensten, vanaf 16.09.99

Secretariaat

Anne Vanden Berge, tot 31.08.99
 Linn Mares, vanaf 01.09.99

PARTNER VAN DE JONGE GEZINNEN

Ook in 1999 werd via Kind en Gezin en haar partners een omvangrijk aanbod aan jonge gezinnen gerealiseerd op alle domeinen van de kinderopvang. Kwantitatief lopen de prestaties in de miljoenen. De kinderopvang boekte een recordaantal verblijfdagen: 7 601 833. Meer dan 1 miljoen prestaties werden verstrekt in de preventieve zorg. En ook voor kwetsbare kinderen werden samen met de partners belangrijke resultaten neergezet.

Het jaar 1999 startte met de installatie van een nieuwe Raad van Bestuur én een nieuwe voorzitter. De fors vernieuwde Raad kreeg weinig inwerkingstijd. Het werd eens te meer een druk werkingsjaar met betekenisvolle expansie en vernieuwing in de drie domeinen waarin de instelling werkzaam is (kinderopvang, preventieve zorg en kwetsbare kinderen).

Toch was 1999 qua beleidsvernieuwing eerder een overgangsjaar. De verkiezingen midden in het jaar hadden duidelijk hun weerslag op de beleidsactiviteit van zowel de vorige als de huidige regering. Verwacht wordt dat 2000 daarentegen bijzonder beleidsactief zal zijn, want de uitvoering van het nieuwe regeerakkoord zal bijzonder veel inzet vragen.

Met het oog op enerzijds de totstandkoming van het regeerakkoord en anderzijds het naar voren schuiven van belangrijke aandachtspunten voor de nieuwe voogdijminister, werd intens gewerkt en meegewerkt aan het formuleren van uitgewerkte en evenwichtige voorstellen.

Zo leverde Kind en Gezin een wezenlijke bijdrage aan een algemene tekst van de hele Vlaamse overheidsadministratie, werd vanuit het managementcomité van MOVI (Management van Openbare Vlaamse Instellingen) een voorstel geformuleerd met grote inbreng van Kind en Gezin voor een vernieuwing van de overheidsadministratie en lichtte de Raad van Bestuur een nota met belangrijke en prioritaire aandachtspunten aan de voogdijminister toe.

Was het qua beleidsvoorbereiding en beleidsontwikkeling rustiger dan de voorbije jaren - zeker wat het regelgevende werk betreft -, dan draaide de operationele werking van de instelling op volle toeren. Dit vertaalde zich in een hoge vergaderfrequentie van alle besturende instanties. De Raad van Bestuur kwam 12 maal samen, het Bureau 17 maal en de Directiecomités meer dan 50 maal! Een grote efficiëntie op bestuurlijk niveau was er het gevolg van. Opvolging, evaluatie, beslissingskracht en proactief ingrijpen waren daarbij nadrukkelijk aanwezig.

Eens te meer moet echter worden gesteld dat de kwalitatieve en kwantitatieve prestaties van het personeel, zowel in de centrale afdelingen als in de provinciale afdelingen en in de regio's, het jaar 1999 succesvol maakten.

De personeelsleden geloven in de doelstellingen van de organisatie en zijn erop gebrand mooie resultaten te behalen.

MAATSCHAPPELIJKE POSITIE VAN HET KIND: DE ONTWIKKELING VAN EEN STRATEGIE

Nadat al op het domein van de preventieve zorg en op dat van de kinderopvang een strategisch plan werd ontwikkeld, kwam op het bestuurlijk niveau een strategisch plan tot stand inzake de maatschappelijke positie van het kind. Missie, kerncompetenties, doelstellingen en intentieverklaringen werden creatief ontwikkeld en na

grondige discussie goedgekeurd. Dit strategisch plan maakt het mogelijk dit derde beleidsdomein dat qua omvang en aandacht de voorbije jaren wat in de schaduw bleef staan, in de toekomst volop vorm te geven en te versterken. In 2000 zal een meerjarenplan totstandkomen dat deze intenties ook op het terrein zal moeten concretiseren.

Inmiddels werden een aantal sporen verder doorgetrokken. Inzake de actie tegen kindermishandeling kwamen de resultaten van de audit van de vertrouwenscentra, die door de Rijksuniversiteit Leiden (prof. J.D. van der Ploeg) en het Instituut van de Overheid (KU Leuven) werd uitgevoerd, ter beschikking. Zowel in de Raad van Bestuur als op het niveau van de voogdijminister werden deze resultaten uitvoerig besproken en bediscussieerd, en dit ook in volle openheid t.a.v. de vertrouwenscentra. Een betere aflijning van de opdrachten van de centra naar hun kerncompetenties, een grotere gelijkshakeling van de werking van de centra en een verdere uitklaring van het functioneren van de centra binnen het welzijnslandschap moeten er het gevolg van zijn.

In elk geval werd opnieuw verder geïnvesteerd in de vertrouwenscentra door een verhoging van de subsidiëring.

Kind en Gezin zelf blijft kindermishandeling als een topprioriteit aanzien. Het werd duidelijk dat het voorkómen van kindermishandeling een kernopdracht van de instelling is. Zo werd voorbereidend werk geleverd om info- en preventiecampagnes op te zetten.

Ook inzake adoptie werd verder aan de weg getimmerd. Heel wat ervaring werd opgedaan met de nieuwe procedures en de intensere aanpak. Onder meer werd zo de werking opgestart van de adviescommissie, die beroep van afgewezen kandidaat-adoptanten mogelijk maakt.

Ook bleef Kind en Gezin zich fel inspannen om de regelgeving voor interlandelijke adoptie ook op federaal vlak sluitend te maken, wat in de zittingsperiode van het vorige parlement echter niet lukte.

De uitbouw van de werking van Kind en Gezin rond interlandelijke adoptie kwam eveneens tot uiting in belangrijke zendingen naar Moldavië, de Filipijnen en Vietnam. Ook werd de oprichting van een adoptielijn – een telefoon door en voor adoptiekinderen – experimenteel ondersteund.

Deze zware investering in de problematiek van interlandelijke adoptie kan echter geenszins verhinderen dat het opvolgen en controleren van adopties van buitenlandse kinderen risicovol blijft.

De druk van gezinnen om kinderen in het buitenland te adopteren blijft immers bijzonder groot, waardoor het correcte verloop van interlandelijke adopties niet altijd gegarandeerd is.

De lijn inzake de verdere vernieuwing en ontwikkeling van de centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG's) werd verder doorgetrokken. De oprichting van afdelingen ging verder door, de semi-residentiële en ambulante werking nam verder uitbreiding.

Alle centra werden onder de loep genomen, qua functionering, qua kwaliteit van de werking en qua ontwikkeling. De opvang van + 6-jarigen werd verder afgebouwd.

Een dossier voor de uitbreiding van de capaciteit van de CKG's in Vlaanderen werd ingediend en door de regering goedgekeurd, waardoor in 2000 het spreidingsbeleid een nieuwe impuls kan krijgen.

De investering, zowel qua concept-ontwikkeling en positionering als qua middelen, die de jongste jaren intensief in deze sector werd gerealiseerd, heeft tot gevolg dat de CKG's in de toekomstige ontwikkelingen rond de bijzondere jeugdzorg een belangwekkende en valabele rol kunnen opnemen en vervullen.

Speciale aandacht ging ook naar de benadering van allochtonen vanuit hun eigen leefwereld en naar bijzonder kwetsbare groepen van kinderen en gezinnen zoals drugsproblematiek en postnatale depressie.

Rond het thema van kinderrechten werd - na het vertrek van de aandachtsambtenaar als kinderrechtencommissaris – vooral verder verkennend gewerkt, met aandacht voor de ontwikkeling van partnerships en netwerken. Naast de kinder- en jongerentelefoon kwamen daar de Kinderrechtswinkels bij, het Vlaams centrum voor opvang en begeleiding van seropositieve kinderen, e.a.

Ten slotte werd er een fundamentele discussie gevoerd over het opzetten van een screeningsinstrument voor regioverpleegkundigen met het oog op het beter onderkennen van problematische opvoedingssituaties met risico's op kindermishandeling. Het lopende onderzoek dat daaromtrent door prof. W. Hellinckx (KU Leuven) wordt gevoerd, zal worden geheroriënteerd in een context van opvoedingsondersteuning.

KINDEROPVANG: OOK ZONDER BELEIDSPLAN VERDERE INTENSE EVOLUTIE

De jarenlange inspanningen van Kind en Gezin om een algemeen beleidsplan inzake kinderopvang te zien totstandkomen op het niveau van regering en parlement bleven in 1999 zonder gevolg. Het einde van de zittingsperiode had immers ook tot gevolg dat het beleidsplan-in-ontwerp werd doorgeschoven naar de volgende regering.

Gelukkig voorziet het nieuwe regeerakkoord opnieuw in de snelle totstandkoming van een algemeen beleidsplan dat de noodzakelijke integratie tot stand brengt en de lijnen voor de toekomst moet uittekenen. De verwachting leeft dat het beleidsplan uiteindelijk in de lente van 2000 gerealiseerd zal zijn en dat aldus een einde komt aan een lange episode van beleidsvorming.

In 1999 moest dus noodzakelijkerwijze worden voortgewerkt op basis van het strategisch plan kinderopvang dat door Kind en Gezin vroeger al was goedgekeurd en op basis van een aantal belangrijke beslissingen van de vroegere en nieuwe Vlaamse regering, zoals rond de uitbreiding van de kinderopvang en de verdere uitbouw van de buitenschoolse opvang.

In deze context kwamen een aantal belangrijke besluiten tot stand:

- de enveloppenfinanciering die in 1999 in een voorlopige vorm werd opgestart, blijft ook in 2000 een voorlopige regeling. Belangrijke oriënteringen zijn voor het jaar 2001, op basis van de opties in het beleidsplan;
- de oprichting van een werkgroep voor de hervorming van de ouderbijdragen in de kinderopvang, op basis van de krachtlijnen van het rapport van de commissie Financiering (zie hierna) en van de opties van de regering;
- de oprichting van een werkgroep m.b.t. de werksituatie van de opvanggezinnen (problematiek van het statuut);
- een planningsoefening met het oog op de inschatting van het nodige aantal plaatsen voor de toekomst;
- het uitbesteden van een onderzoek naar het gebruik van en de vraag naar kinderopvang bij het HIVA (Hoger Instituut voor de Arbeid – KU Leuven).

Daarnaast kwamen nog de volgende aangelegenheden in 1999 tot stand:

- het rapport van de commissie Financiering dat een doorlichting biedt van de onderscheiden financieringsstromen in de kinderopvang;-
- het rapport "Atypische opvang" dat een overzicht geeft van de flexibele opvang vandaag de dag in de onderscheiden opvangvormen;
- de resultaten van een extern onderzoek naar de rol van de grootouders in de kinderopvang;
- de resultaten van een extern onderzoek naar het lokale overleg in de buitenschoolse opvang;
- de implementatie van de kwaliteitsschalen inzake de pedagogische kwaliteit in de particuliere opvanginstellingen (KWAPOI);
- de ondersteuning van het DECET-project (Diversity in Early Childhood Education and Training) dat de (culturele) diversiteit in de kinderopvang moet bevorderen.
de ondersteuningsactie naar de particuliere sector (o.m. samenwerking met de beroepsvereniging).

Deze greep uit specifieke acties of resultaten geeft een beeld van de vele activiteiten die Kind en Gezin op het vlak van kinderopvang ontwikkelde.

Daarnaast was 1999 echter vooral en opnieuw een jaar van uitbreidingen in de kinderopvang én in de buitenschoolse opvang, een jaar van bestendige opvolging van de evoluties in het FCUD (Fonds voor

Collectieve Uitrustingen en Diensten), een jaar van voortdurende aanmoediging van het lokale overleg in de gemeenten, een jaar van bestendige evaluatie van de kwaliteit.

Deze intense activiteit van Kind en Gezin heeft tot gevolg gehad dat in 1999 opnieuw een record werd gebroken in het aantal aangeboden plaatsen in de kinderopvang én in de buitenschoolse opvang en dat een ongeëvenaard aantal verblijfdagen werd gerealiseerd.

Preventieve kindercare; meer dan 1 miljoen dienstverleningsprestaties

In de preventieve kindercare ging alle aandacht naar de consolidatie van de uitstekende resultaten van het vorige jaar in de consultatiebureaus. De resultaten liggen dan ook in de lijn van die van 1998, zowel qua doelbereik als qua aantal verleende consulten.

Wel werd een belangrijke vooruitgang geboekt in het aantal huisbezoeken. Van het theoretische aantal mogelijke huisbezoeken werd 80% effectief gebracht. Daarmee wordt stilaan het percentage bereikt dat in de praktijk reëel kan worden gehaald.

In globo werden in 1999 aldus meer dan 1 miljoen prestaties (consulten, huisbezoeken, kraambezoeken, ...) verleend aan jonge gezinnen.

Daarenboven waren ook de infolijnen in de 60 regio's zeer succesvol. Het aantal contacten dat vorig jaar op die wijze met gezinnen plaatsvond, wordt geschat op 300 000 à 400 000.

Kind en Gezin was dus ook in 1999 een trouwe partner van de jonge gezinnen in Vlaanderen.

Deze ondersteuning van gezinnen heeft vele effecten. Naast zeer zichtbare en kwantificeerbare dienstverlening (70% van alle toegediende vaccinaties werd verricht door Kind en Gezin, meer dan 90% van de kinderen kreeg de Algo-test) zijn er ookde misschien minder in het oog springende maar daarom niet minder waardevolle adviezen, voorlichting, steun in verband met voeding, huilbaby's, enz.

Deze ondersteuning wordt door de gezinnen zeer naar waarde geschat. Een extern onderzoek (Universiteit Maastricht) bij de gezinnen naar de kwaliteit van de dienstverlening scoort zeer hoog. In de toekomst zullen de gezinnen de dienstverlening van Kind en Gezin permanent op hun kwaliteit kunnen beoordelen.

Belangrijke acties of aandachtspunten in 1999 waren ook nog:

- de start van de Vaccinatiedatabank. Concept en strategie werden uitgetekend. De eerste fase (interne registratie) kon van start gaan. Belangrijk was ook het engagement van de regering terzake;
- de samenwerking met UNICEF met het oog op het ondersteunen van een vaccinatieprogramma in de ontwikkelingslanden;
- de specifieke inspanningen en maatregelen voor Kosovaarse vluchtelingen;
- de evaluatie van alle servicepunten (consultatiebureaus en steunpunten) in Vlaanderen en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- de evaluatie van een samenwerkingsproject met huisartsen en kinderartsen in Vilvoorde;
- de voorbereiding van een ontwikkelingscreening door de arts in het consultatiebureau.

Een lerende organisatie

In al wat zij doet voor gezinnen, voor kinderen, voor diensten en voorzieningen, met partners, wil de instelling performant zijn en een hoge kwaliteit in de dienstverlening vooropstellen en bereiken.

Daartoe wil de instelling als lerende organisatie permanent vernieuwen, technologie gebruiken als hefboom voor nieuwe dienstverlening en een modern management voeren.

In dit kader werd in 1999 veel aandacht besteed aan de uitwerking van een nieuw concept voor wetenschappelijke ondersteuning van de instelling en aan de vervanging van een klassieke adviesraad van professoren door een nadrukkelijker wetenschappelijk strategisch engagement.

Met het oog op de implementatie van het kwaliteitsdecreet werd een nieuw concept ontwikkeld rond inspectie en audit, dat onder meer voorziet in de certificering van de kwaliteits- en inspectieambtenaren.

Een communicatiestrategie werd uitgewerkt, een nieuwe huisstijl ontwikkeld en ingevoerd, en er werd gestart met het opzetten van een nieuwe website. Er werd intens en enthousiast meegewerkt aan de Vlaanderendag op 21 maart 1999.

De audit die in de ondersteunende diensten werd doorgevoerd, had een actieplan tot gevolg met het oog op een reorganisatie, een personeelsbeweging en belangrijke outsourcing van o.m. drukkerij, magazijn en keuken. De personeelsdiensten werden al gereorganiseerd rond expertfuncties ter ondersteuning van de lijnverantwoordelijken.

Het proefproject "Alternatief werken" kwam volop tot ontplooiing en had tot gevolg dat Kind en Gezin een van de enige organisaties is in Vlaanderen die op grote schaal ervaring opdoet en experimenteert met thuiswerk, satellietkantoor, e.a.

Alle 60 teams van regioverpleegkundigen werden zelfsturende teams met eigen verantwoordelijkheid. Door een aantal zelfsturende teams worden daarenboven proefprojecten ontwikkeld met de bedoeling als organisatie te leren met het oog op verandering of ontwikkeling. Ook werd de regioverpleegkundigen voor het eerst de mogelijkheid gegeven zich via een 360°-feedback uit te spreken over hoe zij hun chef (teamverantwoordelijken) percipiëren.

Zowel intern als extern ontwikkelde de instelling zich steeds meer als een netwerkorganisatie. Intern gesteund op teams: kwaliteitsteams, programmatieteams, team van medische-kwaliteitscoördinatoren, team van kwaliteitsambtenaren, van inspectieambtenaren, van budgethouders, enz. Extern draaiend op de ontwikkeling van partnerships met het oog op kennisontwikkeling.

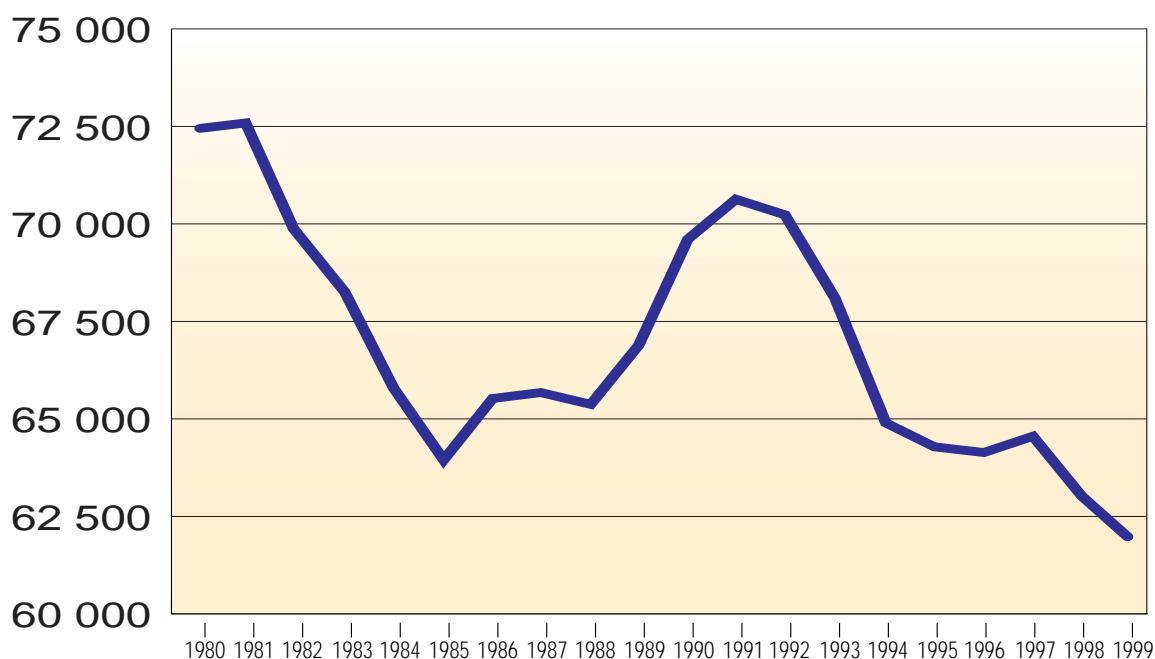
Dit partnership en die kennisontwikkeling maakte het onder meer mogelijk tijdens de dioxinecrisis een call-center op te zetten dat performant en succesvol de gezinnen ondersteunde met professionele adviezen en informatie over de samenstelling van en de risico's in kindervoeding.

Met het oog op een verdere ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie werden raamcontracten afgesloten die het mogelijk maken performant en prijsbewust te handelen. Andere overheidsinstellingen werden de mogelijkheid geboden om zich hierbij aan te sluiten. Met succes.

2. ZWANGERSCHAP EN BEVALLING

Evolutie geboorten

Evolutie van het aantal geboorten in het Vlaams Gewest

Jaartal	Geboortecijfer Vlaams Gewest
1980	72.542
1981	69.888
1982	68.317
1983	65.949
1984	64.167
1985	65.617
1986	65.762
1987	65.474
1988	66.879
1989	69.492
1990	72.491
1991	70.454
1992	70.075
1993	67.984
1994	64.961
1995	64.300
1996	64.168
1997	64.571
1998	63.042
1999	61.906

1. Infoavonden

Aanstaande ouders, zeker wanneer zij een eerste kind verwachten, hebben veel vragen over het verloop van de zwangerschap en de bevalling. Om hieraan tegemoet te komen, biedt Kind en Gezin op de infoavonden “Kind op komst” een informatief programma aan aanstaande ouders. Kind en Gezin organiseert deze infoavonden in samenwerking met de kraamklinieken.

In 1999 werden er op **58** plaatsen infoavonden georganiseerd (zie tabel 2.1).

2. Prenatale consultatiebureaus en gezinsbezoeken aan aanstaande ouders

Op een beperkt aantal plaatsen kunnen aanstaande ouders gratis terecht op een prenataal consultatiebureau dat erkend is door Kind en Gezin. Deze consultatiebureaus worden vooral georganiseerd in gebieden met een hoge concentratie van kansarme gezinnen. Er wordt samengewerkt met kraamklinieken en waar aangewezen ook met wijkgezondheidscentra. Er zijn 12 prenatale consultatiebureaus in het Vlaams Gewest, 2 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en 1 in de sector van de BSD. Kind en Gezin subsidieert de prenatale consultatiebureaus, die overwegend georganiseerd worden door een vzw. De aanstaande ouders worden er professioneel begeleid door een gynaecoloog en een regioverpleegkundige of vroedvrouw. Er kan ook een beroep gedaan worden op interculturele medewerkers of een ervaringsdeskundige in de kansarmoede.

	Infoavonden	
	1998	1999
Aantal plaatsen met infoavonden	50	58
Aantal infoavonden	515	751
Aantal deelnemers	24 202	28 655

2.1 Aantal infoavonden voor aanstaande ouders en aantal deelnemers

3. Bezoeken aan pasbevallen vrouwen in kraamklinieken

Tijdens hun verblijf in de kraamkliniek worden pasbevallen vrouwen bezocht door een regioverpleegkundige van Kind en Gezin. Ze stelt de dienstverlening voor en gaat, indien nodig, dieper in op de vragen van de ouders.

Prenatale consultatiebureaus

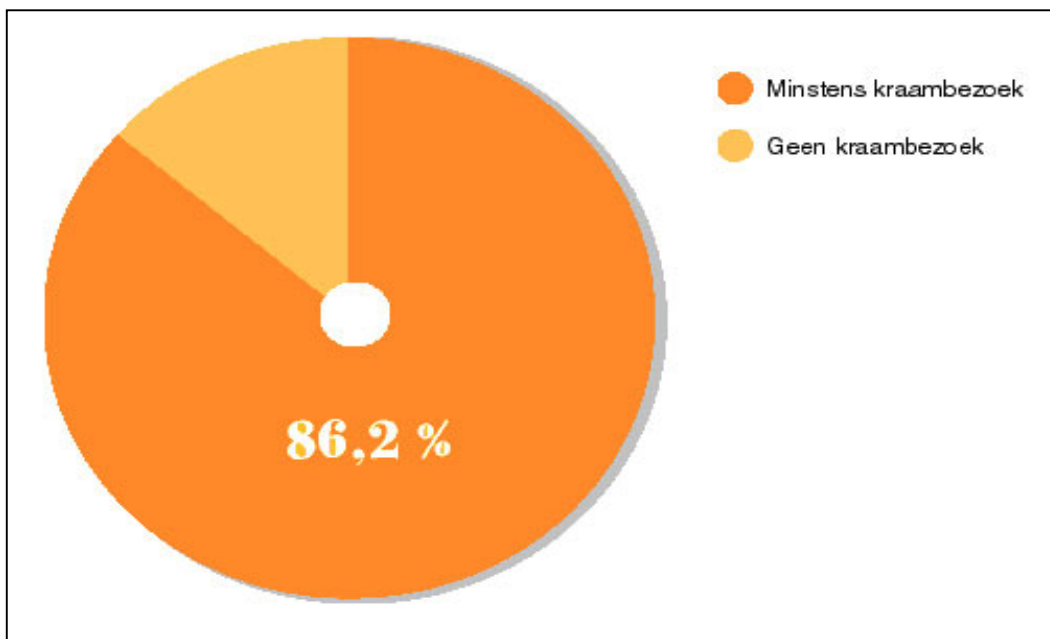

Aantal zittingen	955
Aantal ingeschreven vrouwen (1)	2 093
Aantal prenatale onderzoeken	5 554
Aantal postnatale onderzoeken	1 615

2.2 Aantal zittingen in prenatale consultatiebureaus, aantal ingeschreven vrouwen en aantal onderzoeken - 1999
 (1) Ingeschreven vrouwen = minstens eenmaal een prenataal consultatiebureau bezocht in de loop van het jaar

Kraambezoek

cijfers grafiek 2.3 Doelgroepbereik: percentage kinderen geboren in 1999 met een kraambezoek – Vlaams Gewest

3. DE EERSTE WEKEN, MAANDEN EN JAREN VAN HET KIND: EEN PROFESSIONELE BEGELEIDING OP MAAT

1. Individuele begeleiding aan huis

Een groot deel van de activiteiten van Kind en Gezin bestaat uit de individuele begeleiding van ouders met jonge kinderen. Dit gebeurt tijdens gezinsbezoeken aan huis, hoofdzakelijk in de neonatale periode. In 1999 werden 223 970 gezinsbezoeken gebracht. De regioverpleegkundigen brachten bij het eerste kind 86% en bij de volgende kinderen 95% van het totale aantal gezinsbezoeken dat volgens het programma moest worden gebracht.

Gezinsbezoeken*

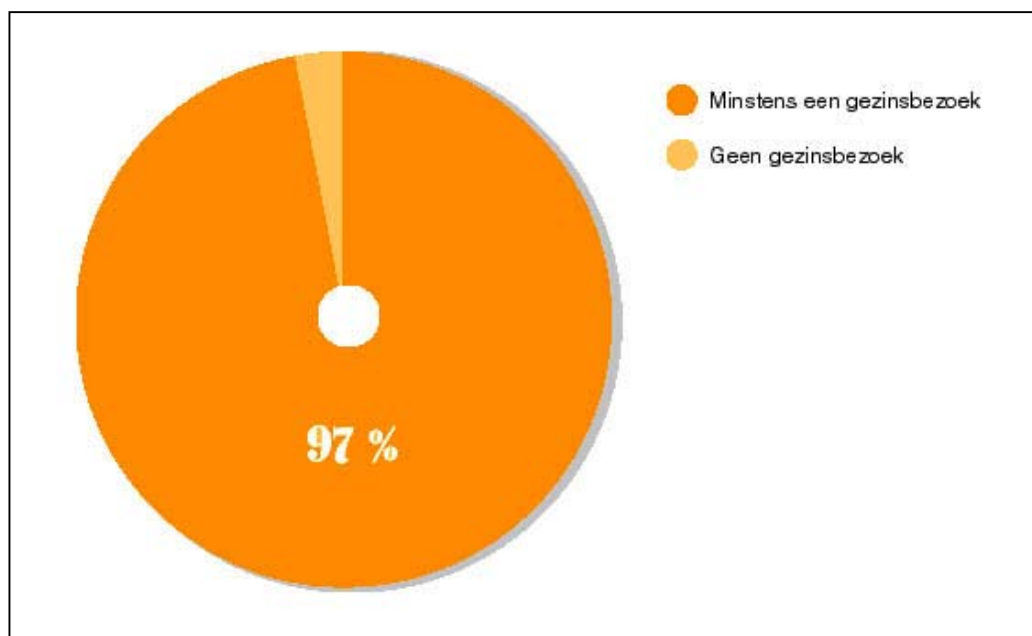
1998	207 174
1999	223 970

3.1 Aantal gezinsbezoeken door regioverpleegkundigen van Kind en Gezin

* BSD niet inbegrepen

Gezinsbezoek

Doelgroepbereik gezinsbezoek:	minstens een gezinsbezoek	97%
Vlaams Gewest	geen gezinsbezoek	(3%))

Grafiek 3.2 Doelgroepbereik gezinsbezoeken: percentage kinderen geboren tussen 1/1/1999 en 30/9/1999 met minstens 1 gezinsbezoek in de neonatale periode (0 tot 13 weken) – Vlaams Gewest

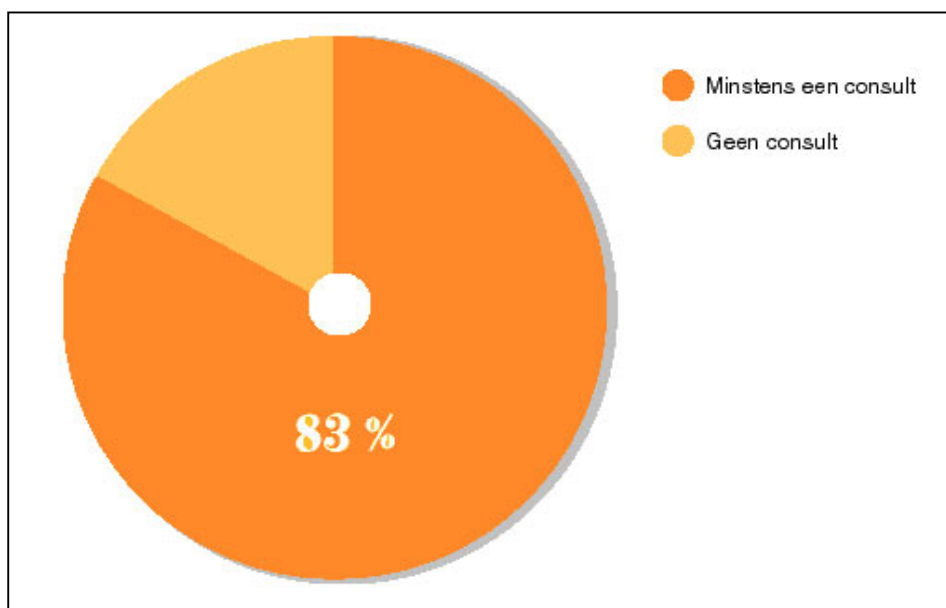
Doelbereik gezinsbezoeken basiszorgaanbod

	%	cum %
Eerste kinderen		
4 gezinsbezoeken (minimum)	51,7	51,7
3 gezinsbezoeken	29,9	81,6
2 gezinsbezoeken	13,2	94,8
1 gezinsbezoek	3,2	98,0
0 gezinsbezoeken	2,0	100,0
Totaal	100,0	
Volgende kinderen*		
3 gezinsbezoeken (minimum)	67,2	67,2
2 gezinsbezoeken	22,5	89,7
1 gezinsbezoek	7,3	96,9
0 gezinsbezoeken	3,1	100,0
Totaal	100,0	

Percentage kinderen geboren tussen 1/1/1999 en 30/9/1999 naar gelang van het aantal gezinsbezoeken (neonatale periode van 0 tot 13 weken) - Vlaams Gewest

* Bij een volgend kind worden binnen het basiszorgaanbod 3 gezinsbezoeken gebracht

Doelgroepbereik consulten

Grafiek 3.4. Doelgroepbereik consulten: percentage kinderen geboren tussen 1/1/1999 en 30/9/1999 met minstens 1 consult – Vlaams Gewest

2. Servicepunten

Kind en Gezin organiseert een preventief-medisch en psychosociaal toezicht voor jonge kinderen en hun gezinnen. *Alle* ouders met kinderen onder de drie jaar kunnen hiervoor gratis terecht op het consultatiebureau. Op een aantal plaatsen wordt de dienstverlening, afhankelijk van de noden, uitgebreid tot kinderen van allochtonen en kansarmen.

Servicepunten, zittingen en consulten

	1998	1999
Aantal servicepunten		
Consultatiebureaus	286	282
Steunpunten	43	48
Preventievezorgcentra	9	9
Totaal	338	339
Zittingen		
Consultatiebureaus	32 753	33 264
Steunpunten	1 793	2 495
Preventievezorgcentra	1 273	1 301
Totaal	35 819	37 060
Aantal consulten*		
Consultatiebureaus	406 003	407 305
Steunpunten	21 079	27 736
Preventievezorgcentra	14 508	15 246
Totaal	441 590	450 287

3.4 Aantal servicepunten, zittingen en consulten * Consulten in de BSD-sector niet inbegrepen

Ingeschreven kinderen

	1998	1999
Consultatiebureaus	127 891	125 354
Steunpunten	6 680	8 606
Preventievezorgcentra	4 265	4 527
Totaal	138 836	138 487

3.6 Aantal ingeschreven kinderen op de servicepunten

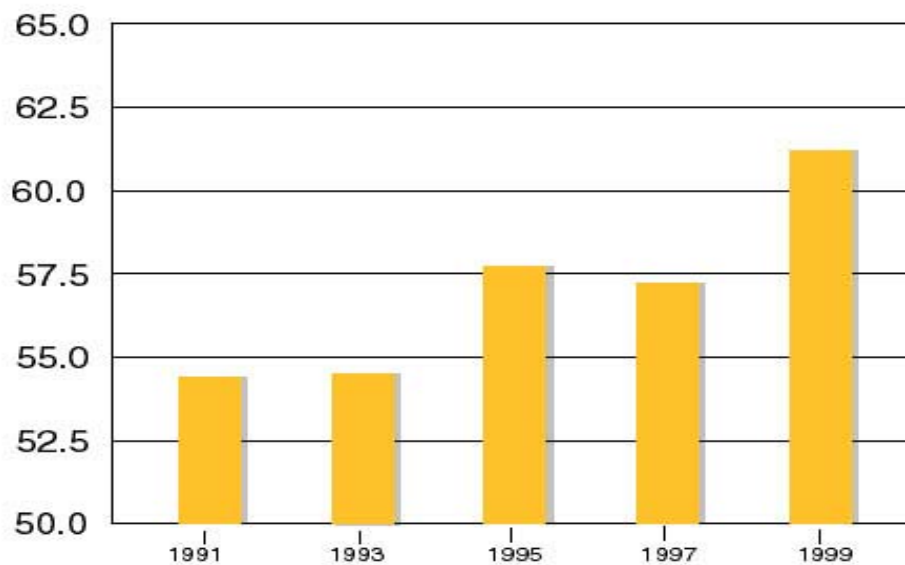
⁷ Ingeschreven kinderen = minstens eenmaal een servicepunt bezocht in de loop van het jaar

Ingeschreven kinderen volgens leeftijd

Leeftijd bereikt op 31.12 (in jaren verstreken)	Aantal kinderen Vlaams Gewest	Aantal ingeschreven kinderen Vlaams Gewest	% ingeschreven kinderen
	1999	1999	1999
0 jaar	63 042	47 330	75,08
1 jaar	64 571	47 347	73,32
2 jaar	64 168	32 276	50,30
3 jaar	64 300	10 280	15,99

4. KINDEREN IN GOEDE HANDEN: KINDEROPVANG

Gebruik van kinderopvang

Evolutie van het gebruik van kinderopvang voor kinderen van 3 maanden tot 2 1/2 jaar – percentage

1. Opvangmogelijkheden

Ouders die beroepsarbeid willen combineren met de zorg voor hun jonge kinderen, kunnen een beroep doen op uiteenlopende vormen van kinderopvang, zowel in een gezinsmilieu als in een instellingsmilieu, zowel voor opvang op voorschoolse leeftijd als voor buitenschoolse opvang. Binnen Kind en Gezin kunnen we voor kinderen tussen 0 en 12 jaar 3 categorieën onderscheiden.

Opvangvoorzieningen die erkend zijn door Kind en Gezin: crèches, peutertuinen, diensten voor opvanggezinnen, initiatieven voor buitenschoolse opvang. Al deze opvangvoorzieningen, met uitzondering van de initiatieven voor buitenschoolse opvang, worden door Kind en Gezin gesubsidieerd. Ouders betalen voor de opvang in kinderdagverblijven en diensten voor opvanggezinnen een bijdrage die afhangt van hun belastbaar inkomen. Ouders die gebruikmaken van deze opvang genieten een fiscale aftrek van de kosten voor kinderen onder de 3 jaar.

Opvangvoorzieningen gemeld aan en onder toezicht van Kind en Gezin, maar niet erkend en niet gesubsidieerd door Kind en Gezin:

Deze opvang noemen we particuliere opvang, omdat hij op privé-basis wordt georganiseerd. De initiatiefnemer is dus een zelfstandige. Deze sector omvat particuliere opvanginstellingen (minimaal 6 of 8 kinderen) en opvanggezinnen (maximaal 5 of 7 kinderen). Deze voorzieningen melden hun activiteiten bij Kind en Gezin. Ze krijgen een attest van toezicht als ze voldoen aan minimale kwaliteitscriteria. Op basis van dit attest genieten ouders de fiscale aftrek. De bijdrage die ouders betalen is hier niet gereguleerd en wordt onderling overeengekomen.

Opvangvoorzieningen die alleen aan de meldingsplicht voldaan hebben, niet erkend en niet gesubsidieerd door Kind en Gezin: particuliere opvanggezinnen en -instellingen gemeld bij Kind en Gezin. Sommige particuliere opvanggezinnen en -instellingen melden zich alleen bij Kind en Gezin conform de meldingsplicht, maar vragen geen toezicht.

Opvangvoorzieningen

	1998	1999
Erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin		
Crèches	280	286
Peutertuinen	32	28
Totaal kinderdagverblijven	312	314
Diensten voor opvanggezinnen	200	200
Diensten voor opvanggezinnen georganiseerd door een kinderdagverblijf	7	7
Totaal diensten voor opvanggezinnen	207	207
Buitenschoolse opvang georganiseerd door een kinderdagverblijf	27	28
Erkend door Kind en Gezin		
Initiatieven voor buitenschoolse opvang	128	145
Met attest van toezicht van Kind en Gezin		
Particuliere opvanggezinnen met attest	1 717	1 661*
Particuliere opvanginstellingen met attest	610	672*

Aantal erkende en/of gesubsidieerde opvangvoorzieningen en aantal opvangvoorzieningen met attest van toezicht

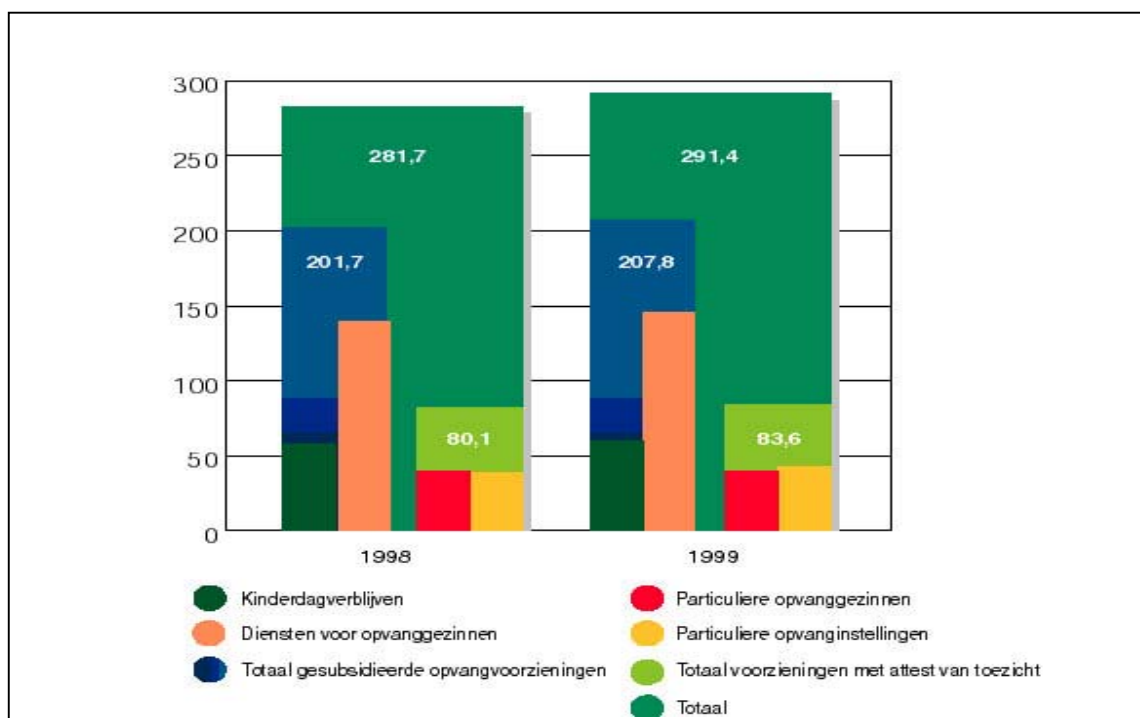
* Voorlopige cijfers

Opvangplaatsen

	1998	1999
Erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin		
Crèches	12 379	12 726
Peutertuinen	700	620
Totaal kinderdagverblijven	13 079	13 346
Diensten voor opvanggezinnen	27 824	28 412
Diensten voor opvanggezinnen georganiseerd door een kinderdagverblijf	280	280
Totaal diensten voor opvanggezinnen	28 104	28 692
Buitenschoolse opvang georganiseerd door een kinderdagverblijf	677	732
Totaal erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin	41 860	42 770
Erkend door Kind en Gezin		
Initiatieven voor buitenschoolse opvang	10 648	13 105
Met attest van toezicht van Kind en Gezin		
Particuliere opvanggezinnen (1)	7 995	7 849*
Particuliere opvanginstellingen (1)	9 425	10 510*
Totaal onder toezicht	17 420	18 359*
Algemeen totaal	69 928	74 234*

Aantal plaatsen in erkende en/of gesubsidieerde Opvangvoorzieningen En in opvangvoorzieningen met attest van toezicht * Voorlopige cijfers (1) Eigen kinderen inbegrepen

Opvangplaatsen per duizend kinderen

Grafiek 4.3 Aantal plaatsen per 1000 kinderen onder de 3 jaar in het Vlaams Gewest(cijfers Grafiek 4.3 Aantal plaatsen per 1000 kinderen onder de 3 jaar in het Vlaams Gewest

Verblijfsdagen (tabel 4.4)

	Kinderdag verblijven		Diensten voor opvanggezinnen	
	1998	1999*	1998	1999*
Gewone dagopvang				
Volle verblijfsdagen	2 079 693	2 163 683	2 997 553	3 103 160
Halve verblijfsdagen (1)	449 281	465 704	850 992	870 248
Aantal prestaties (2)	2 528 974	2 629 387	3 848 545	3 973 408
	(100,0)	(104,0)	(100,0)	(103,2)
Aantal herleide prestaties (3)	2 304 334	2 396 535	3 423 049	3 538 284
	(100,0)	(104,0)	(100,0)	(103,4)
Buitenschoolse opvang				
Aantal prestaties (2) (4)	153 859	205 131	748 124	793 907
	(100,0)	(133,3)	(100,0)	(106,1)
Totaal aantal prestaties (2)	2 682 833	2 834 518	4 596 669	4 767 315
	(100,0)	(105,7)	(100,0)	(103,7)

Tabel 4.4 Aantal ingeschreven kinderen (1), volgens soort opvang

* Voorlopige cijfers

** Inbegrepen buitenschoolse opvang in aparte lokalen

*** Alleen ingeschreven kinderen in voorzieningen die gedurende het volledige jaar geopend zijn

**** Dit omvat dag-en-nachtopvang, weekendopvang, occasionele opvang en nachtopvang(1) Ingeschreven kinderen = minstens 1 dag aanwezig in de loop van het kalenderjaar

Ingeschreven kinderen (tabel 4.5)

	1998	1999*
Gewone dagopvang		
Kinderdagverblijven	26 977	27 464
Diensten voor opvanggezinnen	47 622	48 852
Totaal gesubsidieerde dagopvang	74 599	76 316
Particuliere opvanginstellingen onder toezicht	15 826	16 625
Particuliere opvanggezinnen onder toezicht	10 415	10 212
Totaal dagopvang onder toezicht	26 241	26 837
Totaal gewone dagopvang	100 840	103 153
Buitenschoolse opvang		
Kinderdagverblijven**	2 424	5 038
Diensten voor opvanggezinnen	18 786	19 276
Initiatieven voor buitenschoolse opvang***	56 339	71 560
Totaal erkende en/of gesubsidieerde buitenschoolse opvang	77 549	95 874
Particuliere opvanginstellingen onder toezicht	1 755	2 762
Particuliere opvanggezinnen onder toezicht	885	860
Totaal buitenschoolse opvang onder toezicht	2 640	3 622
Totaal buitenschoolse opvang	80 189	99 496
Andere opvang****		
Particuliere opvanginstellingen onder toezicht	3 721	3 058
Particuliere opvanggezinnen onder toezicht	1 182	1 146
Totaal andere opvang onder toezicht	4 903	4 204
Algemeen totaal ingeschreven kinderen		
Kinderdagverblijven	29 401	32 502
Diensten voor opvanggezinnen	66 408	68 128
Initiatieven voor buitenschoolse opvang	56 339	71 560
Particuliere opvanginstellingen onder toezicht	21 302	22 445
Particuliere opvanggezinnen onder toezicht	12 482 1	2 218
Algemeen totaal	185 932	206 853

Tabel 4.5 Aantal verblijfsdagen in de gesubsidieerde dagopvangvoorzieningen

* Kalenderjaar – voorlopige cijfers

(1) Verblijf van minder dan 5 uur, 1 maaltijd inbegrepen

(2) Aantal prestaties: totaal van de volle, halve, 1/3-verblijfsdagen, niet gewogen naar gelang van de duur

(3) Aantal herleide prestaties: totaal van de volle, halve, 1/3-verblijfsdagen, gewogen naar gelang van de duur

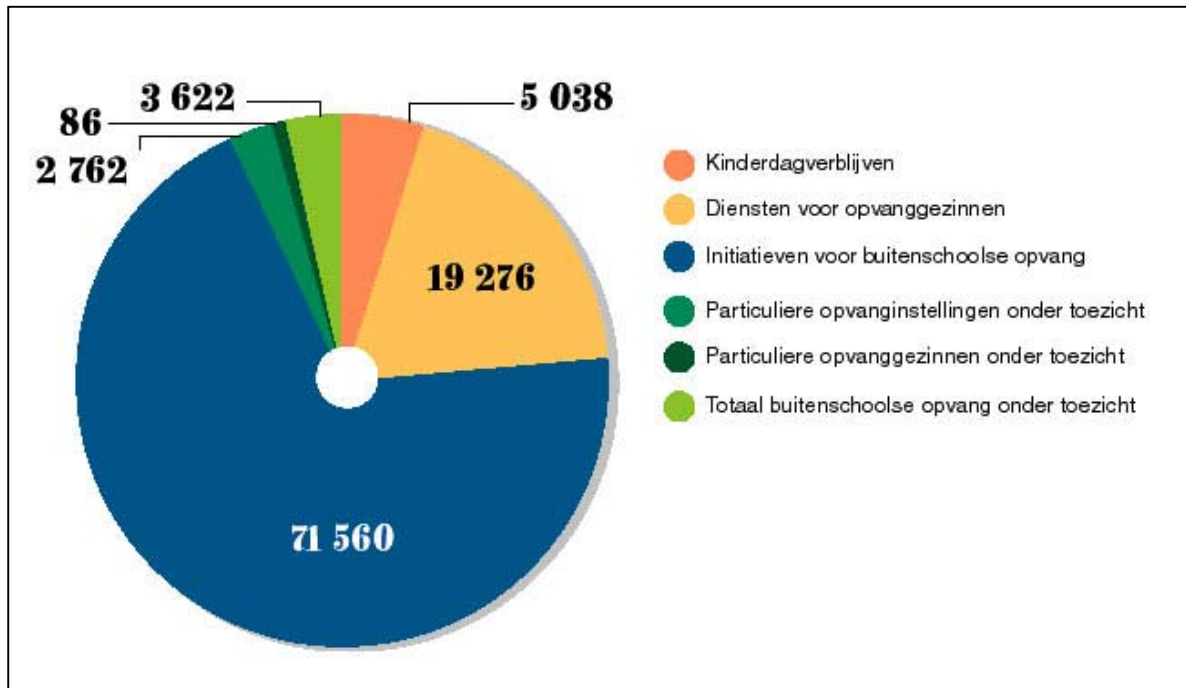
(4) Kinderdagverblijven: buitenschoolse opvang in eigen lokalen en in aparte lokalen

2. De buitenschoolse opvang

Kinderen die naar school gaan, kunnen tot 12 jaar naar de buitenschoolse opvang gaan voor en na de schooltijd en tijdens schoolvakanties. Sommige kinderdagverblijven en opvanggezinnen hebben een aanvullend aanbod voor deze kinderen. Daarnaast zijn er nog de "initiatieven voor buitenschoolse opvang". Al deze opvanginitiatieven zijn

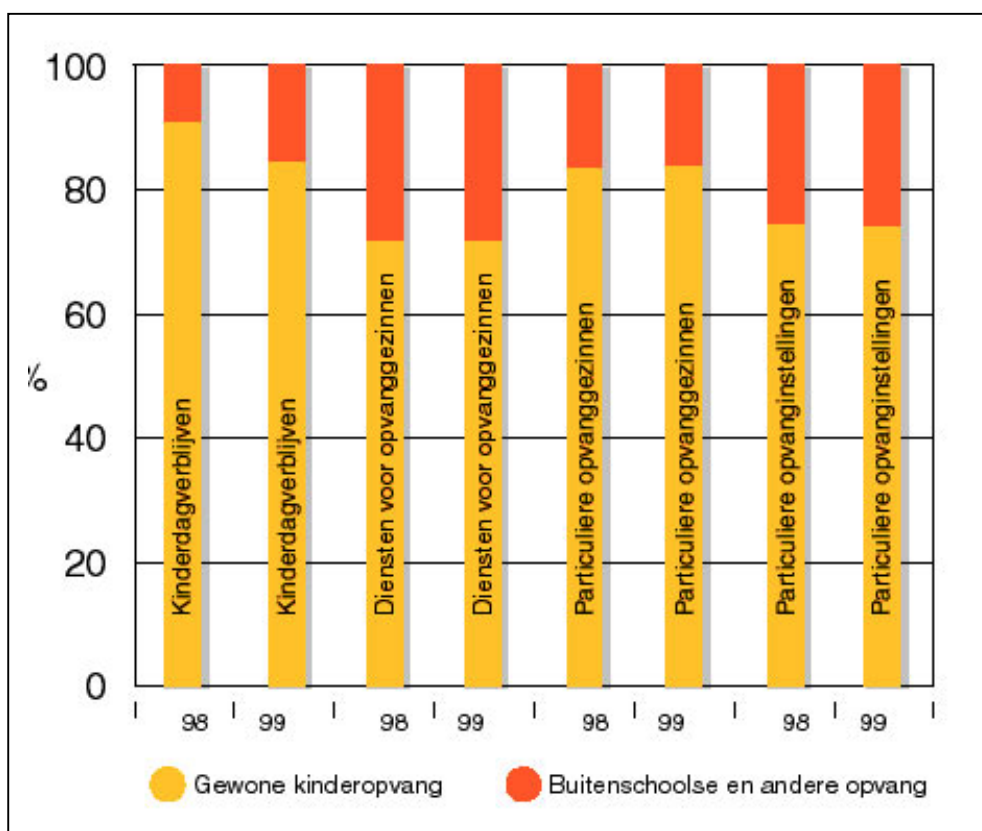
bekend bij Kind en Gezin, die de kwaliteit ervan controleert. Soms organiseren scholen zelf buitenschoolse opvang, maar hier ziet Kind en Gezin dan niet toe op de kwaliteit. De buitenschoolse opvang kende in 1999 een dynamische evolutie. Zowel het aantal plaatsen als de kwaliteit steeg.

Ingeschreven kinderen buitenschoolse opvang

Grafiek 4.6 Kinderen ingeschreven in buitenschoolse opvang, naar gelang van de opvangvoorziening

Buitenschoolse en andere opvang in de klassieke dagopvangvoorzieningen

Grafiek 4.7 Ingeschreven kinderen: aandeel gewone dagopvang en buitenschoolse + andere opvang in de klassieke dagopvangvoorzieningen (percentage)

Kinderdagverblijven 1998	91,8	8,2
Kinderdagverblijven 1999	84,5	15,5
Diensten voor opvanggezinnen 1998	71,7	28,3
Diensten voor opvanggezinnen 1999	71,7	28,3
Particuliere opvanggezinnen 1998	83,4	16,6
Particuliere opvanggezinnen 1999	83,6	16,4
Particuliere opvanginstellingen 1998	74,3	25,7
Particuliere opvanginstellingen 1999	74,1	25,9

5. BIJZONDERE ZORG EN HULPVERLENING

Plaatsen

	1998	1999
Centra voor kindercare en gezinsondersteuning	1 249	1 229
Diensten voor private gezinsplaatsing	144	161
Dagcentra	26	26

Activiteiten

	1998	1999
Aantal kinderen in begeleiding	4 587	4 871
waarvan		
aantal kinderen in centra voor kindercare en gezinsondersteuning	4 199	4 477
Aantal meldingen van kindermishandeling	4 792	5 489
Aantal plaatsingen voor adoptie	228	214

1. Hulpverlening aan kinderen in bijzondere leefsituaties

Bij probleem- of crisissituaties met jonge kinderen of bij behoefte aan dag- of nachtopvang wegens bijzondere leef-, arbeids-, woon-, gezondheids- of financiële situaties kan men een beroep doen op een aantal voorzieningen die door Kind en Gezin erkend en gesubsidieerd worden.

De centra voor kindercare en gezinsondersteuning richten zich op gezinnen met kinderen van 0 tot 6 jaar. Op verzoek van de ouder(s) of de plaatsvervanger(s) is ook kortstondige plaatsing mogelijk in een opvanggezin dat is aangesloten bij een dienst voor private gezinsplaatsing. Er is ook bijzondere opvang mogelijk in dagcentra voor kinderen onder de 6 jaar. In deze centra worden gezinnen begeleid waar de opvoedingssituatie tijdelijk problematisch is en waar de pedagogische draagkracht van de ouders tijdelijk overschreden wordt.

Aantal voorzieningen

	1998	1999
Centra voor kindercare en gezinsondersteuning	22	22
Kinderopvangcentrum voor gehandicapten	1	1
Diensten voor private gezinsplaatsing	4	4
Dagcentra	2	2

5.1 Aantal voorzieningen voor kinderen in bijzondere leefsituaties

Aantal plaatsen

	1998	1999
Centra voor kindercare en gezinsondersteuning	1 249	1 229
Kinderopvangcentrum voor gehandicapten	60	60
Diensten voor private gezinsplaatsing	144*	161*
Dagcentra	26	26

5.2 Aantal erkende plaatsen in voorzieningen voor kinderen in bijzondere leefsituaties

* Aantal opvanggezinnen dat in de loop van het jaar kinderen opving

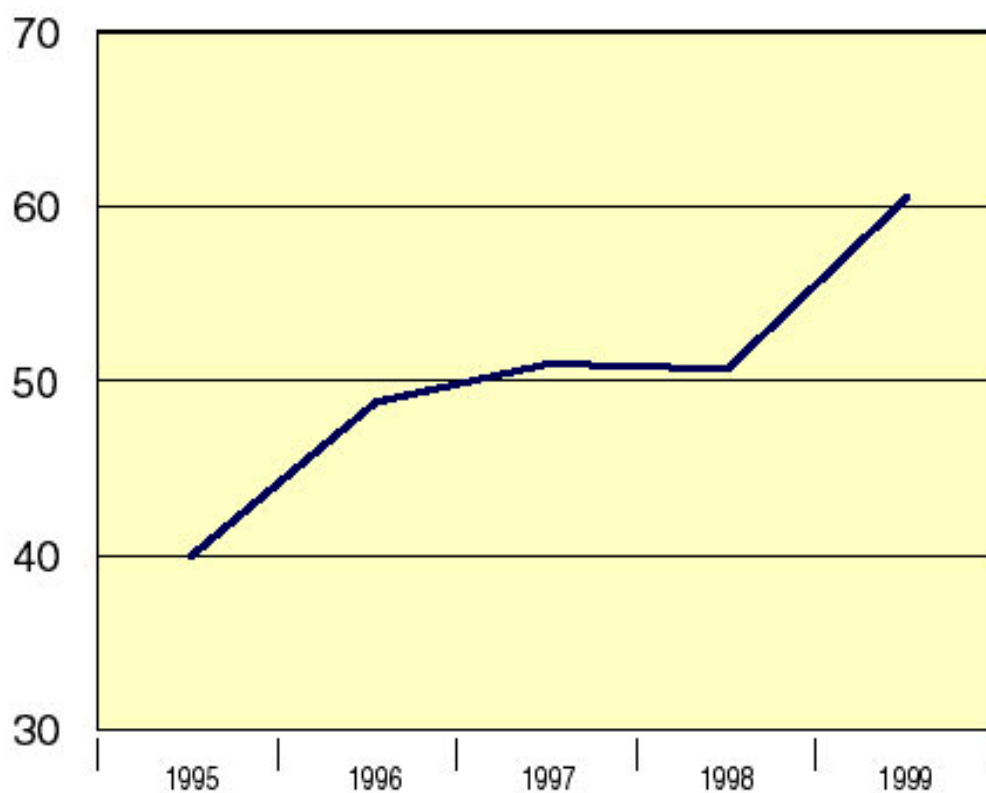
2. Kindermishandeling

De activiteiten van Kind en Gezin inzake kindermishandeling ontplooiën zich op twee sporen. Enerzijds staat de preventie van kindermishandeling centraal. Hiervoor wil de instelling zich engageren om gezinnen met jonge kinderen permanent en zeer gericht te ondersteunen, zodat kinderen binnen het gezin respectvol worden bejegend. Nog voor het fout loopt, wordt geïnvesteerd in gezinnen en dit via de gezinsbezoeken en de consulten op de consultatiebureaus. Ouders worden maximaal ondersteund en indien nodig geholpen bij het vervullen van de ouderrol.

Kind en Gezin wil ook de problematiek van kindermishandeling in de kijker houden door informatie te verspreiden, preventieprojecten op touw te zetten of sensibiliserende acties te ondernemen en dit in samenwerking met partners.

Anderzijds vervult Kind en Gezin een aantal taken op beleidsniveau, waaronder de erkenning en de subsidiëring van de vertrouwenscentra kindermishandeling. In elke Vlaamse provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er een vertrouwenscentrum kindermishandeling. Al wie een situatie van kindermishandeling kent of er een vermoeden van heeft, kan er terecht. De centra zorgen voor de eerste opvang, voor de doorverwijzing en voor het coördineren en opvolgen van de hulpverlening.

Evolutie aantal gemelde kinderen

Grafiek 5.3 Vertrouwenscentra: evolutie aantal gemelde kinderen per 10 000
Bron: Kind en Gezin - Registratie bij de vertrouwenscentra kindermishandeling

Gemelde problematiek		
	1998	1999
Seksueel misbruik	31,0	26,5
Lichamelijke mishandeling	15,9	17,1
Lichamelijke verwaarlozing	9,5	12,2
Emotionele mishandeling	10,1	9,6
Emotionele verwaarlozing	7,0	7,7
Münchhausen syndrome by proxy	0,3	0,2
Risicosituatie	16,1	14,6
Onduidelijk	5,6	6,4
Verwerkingsproblematiek ten gevolge van vroegere mishandeling	1,7	1,8
Geen mishandeling; aanverwant probleem	2,8	3,7
Totaal	100,0	100,0

5.4 Gemelde kinderen naar gelang van de belangrijkste gemelde problematiek

(percentage) Bron: Kind en Gezin - Registratie bij de vertrouwenscentra kindermishandeling

3. Adoptie

Kind en Gezin begeleidt, in samenwerking met diverse erkende diensten, binnenlandse en buitenlandse adoptie in Vlaanderen. In de verschillende stadia van de adoptieprocedure staan de rechten van het kind altijd centraal. De adoptiediensten worden net als de voorbereidingscentra en de evaluatieteams erkend door de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, op advies van Kind en Gezin. Naast deze adviserende taak heeft Kind en Gezin ook een taak in het begeleiden van de voorbereidingscentra en de evaluatieteams. Kind en Gezin is ook de gesprekspartner voor federale en internationale overheden die informatie wensen over het adoptiegebeuren in de Vlaamse Gemeenschap.

Aanmelding, voorbereiding, evaluatie en beginseltoestemming

	1998	1999
Aanmeldingen kandidaat-adoptanten	271	333
Vorbereidingen kandidaat-adoptanten via voorbereidingscentra	202	196
Evaluaties van kandidaat-adoptanten via centra voor algemeen welzijnswerk	232	219
Aantal uitgereikte beginseltoestemmingen	183	187

5.5 *Beginseltoestemmingen: aantal aanmeldingen, voorbereidingen, evaluaties en uitgereikte beginseltoestemmingen*

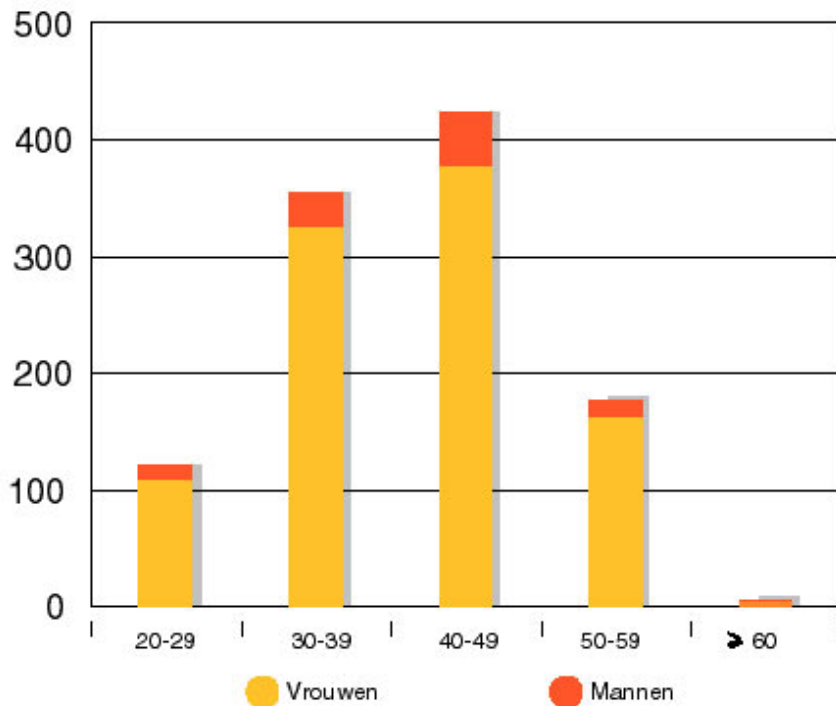
Geadopteerde kinderen

	1998		1999	
	Aantal	%	Aantal	%
In België geboren	40	17,5	30	14,0
Uit het buitenland afkomstig				
India	38	16,7	36	16,8
Vietnam	36	15,8	24	11,2
China	10	4,4	19	8,9
Roemenië	17	7,5	19	8,9
Ethiopië	25	11,0	18	8,4
de Filipijnen	9	3,9	12	5,6
Rusland	4	1,8	12	5,6
Haïti	21	9,2	11	5,1
Colombia	10	4,4	11	5,1
Moldavië	3	1,3	7	3,3
Ecuador	7	3,1	4	1,9
Bulgarije	7	3,1	3	1,4
Thailand	0	0,0	3	1,4
Sri Lanka	0	0,0	2	0,9
Chili	0	0,0	1	0,5
El Salvador	0	0,0	1	0,5
Bolivia	1	0,4	1	0,5
Totaal uit het buitenland afkomstig	188	82,5	184	86,0
Totaal	228	100,0	214	100,0

5.6 *Voor adoptie geplaatste kinderen: aantal volgens land van herkomst Bron: Kind en Gezin – Statistiek Adoptie*

6. SOCIAAL VERSLAG

Personeelsbestand volgens de Leeftijdsklasse en geslacht

1. Personeelsbestand

Op 31 december 1999 had Kind en Gezin 1171 *personeelsleden* in dienst. Hiervan zijn er 875 statutair (74,5%) en 208 niet-statutair (17,7%). Daarnaast zijn er 87 gesubsidieerde contractuelen die een personeelslid vervangen dat met loopbaanonderbreking is en 1 persoon in het kader van een eerstewerkervaringscontract. De gesubsidieerde contractuelen en de personen in het kader van een eerstewerkervaringscontract zijn niet in de hiernavolgende tabellen opgenomen.

Het grote aantal regioverpleegkundigen (54,7% van het personeelsbestand) dat in de verschillende provincies de gezinnen met jonge kinderen begeleidt, verklaart het overwicht in aantal van de personeelsleden in niveau B.

2. Leeftijd en geslacht

Het grootste aantal personeelsleden bevindt zich in de leeftijdsklasse 40-49 jaar (424 personeelsleden of 39,1%) en 30-39 jaar (355 personeelsleden of 32,8%).

183 personeelsleden waren 50 jaar of ouder.

Personeelbestand

	Statutair	Niet-statutair				Totaal	Totaal
		Blokking kader (2)	Bijzondere en specifieke betrekkingen	Uitzonderlijke en tijdelijke behoeften	Vervanging deeltijdsen		
Niveau A	73	5	8	24	0	37	110
Niveau B	597	1	1	2	73	77	674
Regioverpleegkundigen	529	0	0	0	64	64	593
Niveau C	72	10	21	0	8	39	111
Niveau D	75	8	18	3	1	30	105
Niveau E	58	4	18	1	2	25	83
Totaal	875	28	66	30	84	208	1 083

6.1 Personeelsbestand op 31 december 1999

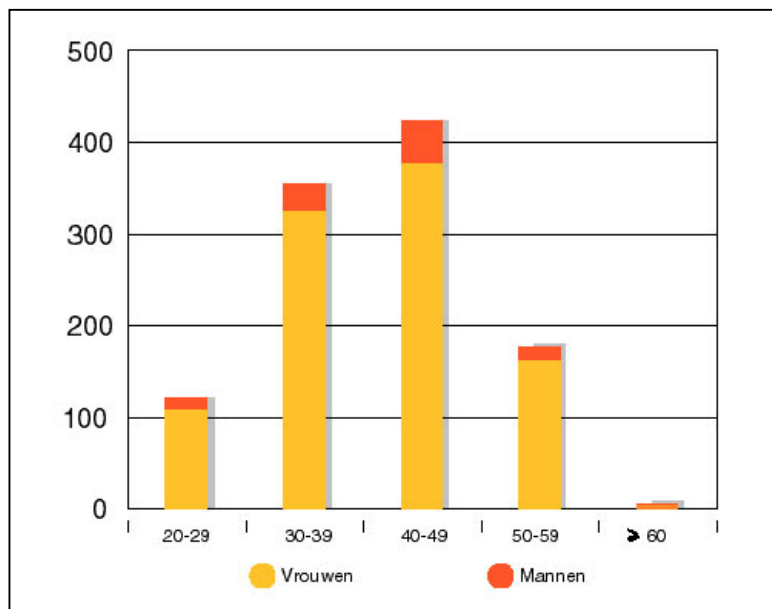
(1) De gesubsidieerde contractuelen die een personeelslid vervangen dat met loopbaanonderbreking is en de personen in het kader van een eerstewerkervaringscontract zijn niet in de cijfergegevens opgenomen

(2) Onder de categorie "Blokking kader" vallen de niet-statutaire personeelsleden die op basis van artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 31 januari 1996 houdende vaststelling van de personeelsformatie van Kind en Gezin, een plaats op deze personeelsformatie te blokkeren

3. Een overwegend vrouwelijk personeelsbestand

Leeftijd en geslacht

Uit tabel 6.3, die het personeelsbestand weergeeft volgens geslacht, statuut en niveau, blijkt dat het personeel van Kind en Gezin een *overwegend vrouwelijke samenstelling* kent (89,9%). In elk niveau en in elk statuut zijn er *meer vrouwen dan mannen*.

Grafiek 6.2 Personeelsbestand volgens de leeftijdsklasse en het geslacht.

Geslacht, statuut en niveau

	Statutairen		Niet-statutairen		Totaal	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Niveau A	30	43	10	27	40	70
Niveau B	22	575	6	71	28	646
Niveau C	13	59	3	36	16	95
Niveau D	6	69	3	27	9	96
Niveau E	9	49	7	18	16	67
Totaal	80	795	29	179	109	974

6.3 Personeelsbestand volgens geslacht, statuut en niveau

4. Diversiteit in arbeidsregelingen

Om de personeelsleden in staat te stellen hun werk- en gezinssituatie zo goed mogelijk te combineren, staat Kind en Gezin positief tegenover vragen van personeelsleden om deeltijds te werken of om hun loopbaan tijdelijk te onderbreken. Deze vorm van *gezinsvriendelijke flexibiliteit* heeft naast arbeidsherverdelende effecten, echter belangrijke organisatorische en kostenverhogende effecten. Tabel 6.4 toont duidelijk aan dat deeltijdse arbeid en vormen van voltijdse afwezigheid belangrijke factoren zijn in het personeelsbeheer. Er loopt ook een proefproject Alternatief Werken dat o.a. maatregelen bevat rond thuiswerk en tijdsflexibiliteit.

Op een totaal van 1083 personeelsleden zijn er 463 personeelsleden (42,8%) die deeltijds werken en 46 (4,3%) met voltijdse loopbaanonderbreking. 21 personeelsleden (1,9%) maken gebruik van een of andere vorm van langdurige afwezigheid en 553 personeelsleden (51,1%) werken voltijds in 1999.

De 1083 personeelsleden van Kind en Gezin vertegenwoordigen *937,0 voltijdse prestaties*. Dit betekent een verlies van 182,4 voltijdbanen.

Personeelsbestand: prestaties

	Voltijdse prestaties		Deeltijdse prestaties		Langdurig afwezig		Loopbaanonderbreking		Totaal personeelsbestand	
			(1)		(2)		(3)			
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Niveau A	90	81,8	16	14,6	1	0,9	3	2,7	110	100,0
Niveau B	268	39,8	351	52,1	17	2,5	38	5,6	674	100,0
Niveau C	82	73,9	27	24,3	1	0,9	1	0,9	111	100,0
Niveau D	62	59,1	39	37,1	1	1,0	3	2,9	105	100,0
Niveau E	51	61,5	30	36,1	1	1,2	1	1,2	83	100,0
Totaal	553	51,1	463	42,8	21	1,9	46	4,3	1 083	100,0

6.4 Overzicht van het aantal presterende en langdurig afwezige personeelsleden bij Kind en Gezin op 31 december 1999

(1) Deeltijdse prestaties zijn het verlof voor verminderde prestaties, het verlof voor halftijdse loopbaanonderbreking en deeltijdse contracten

(2) Langdurig afwezigen zijn personeelsleden met ouderschapsverlof, met gecontingenteerd verlof voor één jaar, met gecontingenteerd verlof voor een stage of proefperiode, met detachering of met verlof voorafgaand aan de pensionering

(3) Personeelsleden met loopbaanonderbreking zijn personeelsleden met voltijdse loopbaanonderbreking.

De personeelsleden met deeltijdse loopbaanonderbreking zijn opgenomen bij de deeltijdse prestaties

5. Focus op de regioverpleegkundigen

Op 31 december 1999 had Kind en Gezin 593 regioverpleegkundigen in dienst.

In tabel 6.5 wordt de groep regioverpleegkundigen gedetailleerd voorgesteld volgens de provinciale afdeling waarin ze werken en volgens de aard van hun prestaties.

Meer dan de helft (55,7%) van de regioverpleegkundigen werkt deeltijds. Behalve in de provincie Vlaams-Brabant (43,3% deeltijds werkenden) zijn er in elke provincie meer deeltijds dan voltijds werkenden. In Oost-Vlaanderen heeft Kind en Gezin het grootste aandeel deeltijds werkenden (54%).

14 regioverpleegkundigen maakten gebruik van een vorm van langdurige afwezigheid en 35 regioverpleegkundigen waren met voltijdse loopbaanonderbreking.

De 593 regioverpleegkundigen vertegenwoordigen een equivalent van 490,7 voltijdbanen. Er is dus op jaarbasis een verlies van 102,3 voltijdbanen. Tegenover 1998, toen de instelling nog 481,4 voltijdbanen aan regioverpleegkundigen had, is het aantal voltijdbanen in 1999 gestegen (+9,3). Deze toename van het aantal voltijdbanen is voor het grootste deel te verklaren door de hogere vervangingsgraad van loopbaanonderbrekers door gesubsidieerde contractuelen.

Regioverpleegkundigen:prestaties

	Voltijdse prestaties		Deeltijdse prestaties		Langdurig afwezig		Loopbaanonderbreking		Totaal aantal regioverpleegkundigen	Equivalent in voltijdse prestaties
			(1)		(2)		(3)			
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%		
Antwerpen	50	30,9	96	59,3	3	1,9	13	8,0	162	134,3
Vlaams-Brabant en Brussel	46	44,2	45	43,3	6	5,8	7	6,7	104	93,8
Limburg	38	43,7	42	48,3	3	3,5	4	4,6	87	71,0
Oost-Vlaanderen	42	30,7	87	63,5	1	0,7	7	5,1	137	107,0
West-Vlaanderen	38	36,9	60	58,3	1	1,0	4	3,9	103	84,6
Totaal	214	36,1	330	55,7	14	2,4	35	5,9	593	490,7

6.5 Overzicht van het aantal regioverpleegkundigen volgens de provinciale afdeling waarin ze werken en volgens de aard van de prestaties op 31 december 1999

(1) Deeltijdse prestaties zijn het verlof voor verminderde prestaties, het verlof voor halftijdse loopbaanonderbreking en deeltijdse contracten

(2) Langdurig afwezig zijn personeelsleden met ouderschapsverlof, met gecontingenteerd verlof voor één jaar, met gecontingenteerd verlof voor een stage of proefperiode, met detachering of met verlof voorafgaand aan de pensionering

(3) Personeelsleden met loopbaanonderbreking zijn personeelsleden met voltijdse loopbaanonderbreking. De personeelsleden met deeltijdse loopbaanonderbreking zijn opgenomen bij de deeltijdse prestatie

6. Vorming en ontwikkeling

“Vorming en ontwikkeling” wordt ruim bekeken, als wezenlijke component van de HRM-cyclus en vanuit het perspectief van de volledige organisatie.

Vorming, training en opleiding blijven samen met andere leervormen zoals intervisie, supervisie, overleg, enz. instrumenten om naar een “lerende organisatie” te groeien.

Tabel 6.6 geeft een overzicht van de vormingsdagen in 1999 en een vergelijking met 1998 en 1997

Er was een forse daling van het totale aantal vormingsdagen voor het regiopersoneel van 7589 in 1998 naar 4268 in 1999. 1998 was evenwel uitzonderlijk, wegens de implementatie van Ikaros.

Dit heeft ook een weerslag op het gemiddelde aantal dagen per personeelslid, dat is gezakt van 8,9 in 1998 naar 5,2 in 1999.

Dit gemiddelde brengt ons echter weer op het peil van 1997.

Vormingsdagen

	1997	1998	1999
Aantal dagen			
regiopersoneelsleden	nb*	7 589	4 268
andere personeelsleden	nb*	2 043	1 921
Totaal	5 614	9 632	6 189
Gemiddelde			
per regiopersoneelslid	6,2	11,3	5,6
andere personeelsleden	3,6	5,0	4,4
alle personeelsleden	5,3	8,9	5,2

6.6 Overzicht van de vormingsdagen

*Cijfers niet beschikbaar.

7. Sociale dienst voor het personeel

De Sociale dienst voor het personeel heeft een uitgebreid dienstenaanbod en takenpakket. De personeelsleden en de gepensioneerden kunnen bij de Sociale dienst terecht voor discrete individuele hulp en voor een aantal collectieve diensten. De Sociale dienst neemt een signaalfunctie op en vervult ook een aantal sociale taken namens de werkgever.

In 1999 is de samenstelling van werkgeverszijde vernieuwd. Het betekende de start van een vernieuwingsproces. Het algemeen reglement en de uitvoerende besluiten werden bijgestuurd. De accenten voor de volgende jaren werden vastgelegd.

In 1999 organiseerde de Sociale dienst een Kind en Gezindag voor alle personeelsleden, gepensioneerden en hun gezin, in het Boudewijnpark te Brugge. Het was qua opkomst en aanbod een topper.

Het patroon van uitgaven en inkomsten evolueerde niet ingrijpend in 1999, hoewel de verschillende elementen individueel van jaar tot jaar iets sterker kunnen wisselen. Algemeen gezien stegen vooral de uitgaven, waardoor het bedrag van de netto-uitgaven steeg van 6,9 miljoen in 1998 tot 8,4 miljoen in 1999.

De accenten die voor 1999 waren gelegd zijn: blijvende aandacht vragen voor de mens, alert blijven voor alle problemen en de basisklemtoneel leggen op de individuele hulp. Deze accenten kunnen worden beschouwd als zijnde opgevolgd.

Eind 1999 ziet de Sociale dienst als aandachtspunt voor zichzelf en voor de instelling:

Niet iedereen heeft gelijke kansen bij de ontwikkeling van de nieuwe bedrijfscultuur: mensen blijven steunen in hun persoonlijk en professioneel goed-gevoel. Binnen een klimaat van verandering wordt men gedreven naar hogere prestaties, maar de behoefte aan zuurstof is ook groter. Niet iedereen kan ook op gelijke wijze beantwoorden aan de hogere verwachtingen: luisteren naar en spreken met mensen als een onvervangbare vorm van erkenning.

7. FINANCIËEL VERSLAG

Begrotingsresultaat		
	1998	1999
Algemeen totaal inkomsten	9 258,1	9 521,2
Algemeen totaal uitgaven	9 099,9	9 468,7
Begrotingsresultaat	158,2 3,92 euro	52,5 1,30 euro

1. Invoering geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering

Het financiële gebeuren binnen Kind en Gezin is opgebouwd volgens het besluit van de Vlaamse regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en een budgettaire rapportering voor de Vlaamse openbare instellingen (BS 11.10.97).

Inhoudelijk steunt het financiële gebeuren op drie grote pijlers.

Eenzijds is er de budgettering: *de begroting* moet vanaf 1 januari 1999 worden opgesteld en uitgevoerd op basis van de ESR95-classificatie*. Binnen de vastgelegde basisindeling van de ESR95-classificatie werden waar nodig verdere opsplitsingen aangebracht overeenkomstig de reële activiteiten van de instelling. De uitvoering van de begroting vloeit voort uit de eigenlijke boekhouding, waarin voor de boekingen met een budgettaire implicatie een koppeling met de specifieke ESR95-code is gemaakt.

Daarnaast moet de *eigenlijke boekhouding* worden gevoerd overeenkomstig de regels, zoals beschreven in het besluit van de Vlaamse regering, die grotendeels overeenkomen met de dubbele boekhouding die in de bedrijfswereld gebruikelijk is. Voor deze pijler is ook een specifiek rekeningstelsel opgesteld, gebaseerd op het MAR*. Bovendien wordt gebruikgemaakt van een specifieke structuur voor de balans en voor de overige vereiste rapporteringen met betrekking tot de financiële toestand van de instelling.

Voor de *analytische boekhouding* wordt gebruikgemaakt van een volledig schema om de uitgaven te kunnen ventileren naar zinvolle entiteiten (geografische of organisatorische eenheden, en doelgroepen).

Ter ondersteuning van deze werking wordt gewerkt met een informaticasysteem (SAP). Sinds 1 januari 1998 worden alle boekhoudkundige en budgettaire handelingen verricht via dit systeem.

* ESR95: Europees Systeem van nationale en regionale rekeningen

* MAR: Minimum Algemeen Rekeningstelsel

2. Centraal thesauriebeheer van Kind en Gezin

Bij besluit van de Vlaamse regering van 22 september 1993 werd het centraal thesauriebeheer ingevoerd voor de Vlaamse openbare instellingen. Daarbij hoort een kassiersfunctie, die om de 5 jaar wordt herzien. Van oktober 1993 tot 31 december 1998 vervulde de ASLK die rol. Ter uitvoering van de beslissing van de Vlaamse regering van 24 juli 1998 werd de kassiersfunctie overgenomen door de KBC-bank vanaf 1 januari 1999. Daartoe werd een driepartijovereenkomst ondertekend tussen de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, de KBC-bank en Kind en Gezin. De werkingsmodaliteiten met het Centraal Financieringsorgaan (CFO) enerzijds en de KBC-bank anderzijds worden daarin uitvoerig beschreven.

3. Begrotingsevolutie in 1999

Zoals voor elk begrotingsjaar, werden voor 1999 een initiële begroting en een aangepaste begroting opgemaakt. Conform het besluit betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse openbare instellingen werd de begroting aan inkomsten- en uitgavenzijde ingedeeld op basis van de ESR95-structuur.

3.1. Initiële begroting en aangepaste begroting: verhoging dotatiebedrag voor uitvoering van de beleidsbeslissingen

Bij de opmaak van de initiële begroting 1999 werd aan Kind en Gezin een recurrent bijkrediet werkingsdotatie ten opzichte van de vorige jaren toegekend van 231,3 miljoen frank (5,73 miljoen euro). Kind en Gezin kreeg namelijk een bijkrediet voor de uitbouw van de interlandelijke adoptie en als tegemoetkoming in de loonlast van de ervaringsdeskundigen in de kansarmoede en de interculturele medewerkers. Ook werd een krediet toegewezen in het kader van de uitwerking van de beleidsbrief Brussel van de Vlaamse regering. Daarnaast werden in het kader van het Vlaams intersectoraal akkoord voor de social-profitsector (Gezin en Welzijn) middelen toegewezen aan Kind en Gezin voor de financiering van de vertrouwenscentra kindermishandeling en de kinderopvang. Ten slotte werd een bijkrediet toegewezen voor de financiering van de indexaanpassing in maart 1999 en voor het onbelaste saldo 1997 dat in mindering was gebracht op de dotatie van de aangepaste begroting 1998.

Naar aanleiding van het opstellen van de aangepaste begroting 1999 werd aan Kind en Gezin een werkingsdotatie toegewezen van 6132,7 miljoen frank (152,03 miljoen euro), wat een afname betekent ten opzichte van de initiële begroting 1999 (-0,7 miljoen frank). Deze afname is te wijten aan de opname van een kleinere indexering dan was vooropgesteld bij de opstelling van de initiële begroting 1999. In het kader van het Vlaams intersectoraal akkoord voor de social-profitsector (Gezin en Welzijn) werd in de loop van 1999 aan Kind en Gezin 27,5 miljoen frank (0,68 miljoen euro) toegewezen voor het wegwerken van anomalieën binnen de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning. Ten slotte werd aan Kind en Gezin in de loop van 1999 een indexprovisie (49,6 miljoen frank, 1,23 miljoen euro) en een CAO-provisie (4,6 miljoen frank, 0,11 miljoen euro) toegewezen.

3.2. Uitvoering van de begroting: bevestiging van de engagementen

3.2.1. Resultaat

De begroting werd eind 1999 afgesloten met een overschot van 52,5 miljoen frank (1,3 miljoen euro). Dit overschot moet worden opgesplitst in het tekort op de werkingsdotatie, inclusief Nationale Loterij en eigen fondsen (122,7 miljoen frank, 3,04 miljoen euro) en het overschot op de VIPA*-investeringskredieten (175,2 miljoen frank, 4,34 miljoen euro). Het overschot op de investeringskredieten voor de kinderdagverblijven wordt afgezonderd, omdat het ordonnanceringskredieten zijn die alleen mogen worden gebruikt voor de financiering van infrastructuurwerken in kinderdagverblijven.

Een gedeelte van het tekort op de werkingsdotatie (39,7 miljoen frank) is gedekt door de door de Vlaamse regering goedgekeurde overdracht van het gerealiseerde overschot op de werkingsdotatie 1998.

Het resterende tekort op de werkingsdotatie is ontstaan door een aantal zaken waar Kind en Gezin geen of weinig impact op heeft. Zo waren in de begroting 1999 een aantal ontvangsten ingeschreven die Kind en Gezin moest ontvangen van externen, maar die uiteindelijk niet werden ontvangen in 1999 (achterstellen in de terugbetaling van de loonkosten voor de eerstewerkvervalscontracten, beloofde sponsoring van firma's waarvan de uitbetaling is doorgeschoven naar 2000). Er werden ook minder intresten ontvangen van het Centraal Financieringsorgaan dan verwacht. Kind en Gezin ontving minder ouderbijdragen dan verwacht, omdat de voogdijminister besloot de ouderbijdragen niet te indexeren op 1 juli 1999.

Aan de uitgavenzijde werd de uitbetaling van een voorschot op de eindejaarstoelage aan de kinderdagverblijven en de diensten voor opvanggezinnen doorgevoerd in het kader van de invoering van de enveloppenfinanciering, waardoor er een eenmalige meeruitgave ten laste kwam van 1999.

* VIPA: Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden

3.2.2. Ontvangsten in 1999

Vier categorieën van ontvangsten financieren de uitgaven (zie tabel 8.2).

De *overheidssubsidies* vormen met een totaal van 6548,5 miljoen frank (162,33 miljoen euro) de belangrijkste financieringsbron (68,8%). Naast de gewone jaardotatie en de rente-ontvangsten van het Centraal Financieringsorgaan worden hieronder de investeringsdotaties voor kinderdagverblijven, de premies voor gescos, de terugbetaling van de loonkosten voor de eerstewerkvervalscontracten en de premies van het Interdepartementaal Begrotingsfonds gerekend.

De *functionele ontvangsten* betreffen de ouderbijdragen uit de gesubsidieerde kinderopvangsector en de bijdragen adoptie. De totale ouderbijdragen blijven toenemen (+4,7% ten opzichte van 1998). Voor 1999 bedroegen de totale ouderbijdragen 2917,6 miljoen frank (72,32 miljoen euro).

Een derde bron van ontvangsten zijn de *fondsen met bijzondere aanwending* (0,4%). De jaartoelage van de Nationale Loterij en de hiermee in het verleden opgebouwde reserves moeten overeenkomstig het ministerieel besluit worden aangewend voor specifieke uitgaven. In 1999 ontving Kind en Gezin 40,4 miljoen frank (1 miljoen euro) van de Nationale Loterij als jaartoelage, die gedeeltelijk binnen de begroting werd gebracht voor kansarmoede-, kinderrechten- en andere projecten.

In 1999 werden geen ontvangsten eigen fondsen gerealiseerd. De resterende reserve eigen fondsen (5,2 miljoen, 0,13 miljoen euro) werd volledig in de begroting 1999 ingebracht voor de gedeeltelijke financiering van de aankoop van een resterend deel van het kantoorgebouw van de centrale administratie.

De vierde en kleinste categorie ontvangsten betreft de *varia-ontvangsten* uit recuperatie van kosten, sponsoring, verkoop van folders en abonnementen en verhuur van parkeerplaatsen (0,1%). De varia-ontvangsten kennen een daling ten opzichte van 1998, die toe te schrijven is aan de opname in 1998 van de eenmalige ontvangsten in het kader van de vereffening van het NWK.

Uitgaven in 1999

In de loop van 1999 werden de engagementen die waren ingeschreven in de begroting, grotendeels nagekomen. In vergelijking met 1998 steeg het totale bedrag aan *subsiëeringsuitgaven* met 4,3% tot 7572,4 miljoen frank (187,71 miljoen euro) (80% van de totale uitgaven) (zie tabel 8.3).

In 1999 werden in het beleidsveld *preventieve zorg* 303,8 miljoen frank (7,53 miljoen euro) subsidies uitbetaald. De lichte toename ten opzichte van 1998 (+2,7%) is toe te schrijven aan het feit dat in 1999 zes dossiers voor uitbetaling van de anciënniteitsvergoeding voor de coördinatoren werden afgerond.

Binnen het beleidsveld *kinderopvang* werden 6139,9 miljoen frank (152,2 miljoen euro) subsidies uitbetaald, wat 64,9% van de totale uitgaven betekent. Deze toename (+5,9%) is enerzijds toe te schrijven aan een verhoging van het aantal aanwezigheidsdagen en anderzijds aan de uitbreiding van de plaatsen in de kinderopvang.

De totale subsidies uitbetaald binnen het beleidsveld *maatschappelijke positie van het kind* dalen tot 1128,7 miljoen frank (27,98 miljoen euro) (-3,5%) en bedragen 11,9% van de totale uitgaven. Deze afname is toe te schrijven aan de eenmalige infrastructuursubsidies voor de centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning die in 1998 werden uitbetaald. De subsidiëring van de vertrouwenscentra kindermishandeling en de centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning neemt toe, omdat in 1999 een bijkomend krediet werd toegekend voor het wegwerken van anomalieën. De subsidies voor de diensten private gezinsplaatsing blijven nagenoeg stabiel. De projecten bijzondere opvang en kansarmoede kennen een daling ten opzichte van 1998.

De totale uitgaven voor personen verbonden aan de instelling bedroegen 1481,8 miljoen frank (36,73 miljoen euro). Dit is 15,7% van de totale uitgaven, een toename (van het aandeel) met 0,2%. De gevolgen van de uitwerking van de CAO 1995-1996 en de CAO 1997-1998, waaronder een vergoeding voor moeilijk te bereiken arbeidsplaatsen voor het regiopersoneel (met terugwerkende kracht) en het gratis abonnement voor het woon-werkverkeer zijn de voornaamste redenen voor deze toename. Bovendien lag het aantal regioverpleegkundigen gedurende 1999 aanzienlijk hoger dan bepaald in het contingent, dat berekend is op basis van de normen van het strategisch plan preventieve zorg.

Naar de verschillende beleidsvelden opgesplitst, geeft de uitvoering van de personeelsbegroting (loonlast en reiskosten) het volgende beeld:

* *Preventieve zorg*: 783,1 miljoen frank (19,4 miljoen euro) voor regiowerking, 2,5 miljoen frank (0,06 miljoen euro) voor specifieke kwaliteitsbewaking en 62,7 miljoen frank (1,55 miljoen euro) voor administratieve taken binnen de centrale administratie, inclusief het opvolgen van de beleidsvoorbereidende taken door de aandachtsambtenaren.

* *Kinderopvang*: 6 miljoen frank (0,15 miljoen euro) voor specifieke kwaliteitsbewaking en 46,9 miljoen frank (1,16 miljoen euro) voor administratieve taken binnen de centrale administratie, inclusief het opvolgen van de beleidsvoorbereidende taken door de aandachtsambtenaren.

* *Maatschappelijke positie van het kind*: 2 miljoen frank (0,05 miljoen euro) voor kwaliteitsbewaking en 40 miljoen frank (0,99 miljoen euro) voor administratieve taken binnen de centrale administratie, inclusief het opvolgen van de beleidsvoorbereidende taken door de aandachtsambtenaren.

De inspectieambtenaren werden in de loop van 1999 toegewezen aan de afdeling Algemene Diensten. Zij oefenen functionele taken uit voor de drie beleidsvelden. De personeelsbegroting voor deze categorie personeelsleden bedraagt 40,6 miljoen frank (1,00 miljoen euro).

* *Administratie en overhead*: hieronder worden de Algemene Diensten, de Ondersteunende Diensten en de afdeling Informatie- en Communicatietechnologie gerekend, alsook de niet meteen aan een beleidsveld toe te wijzen vergoedingen voor onder andere de Sociale dienst, de sociale abonnementen en de kinderbijslag (293,6 miljoen frank, 7,28 miljoen euro). Daarnaast was er een uitgave van 204,4 miljoen frank (5,07 miljoen euro) voor de administratieve personeelsleden die aan de provinciale afdelingen werden toegewezen en de drie beleidsvelden opvolgen.

Voor de *functioneringsuitgaven* en de *investeringen* werd een afname van de uitgaven vooropgesteld.

Het is moeilijk de functioneringsuitgaven volledig uit te splitsen naar beleidsveld.

Voor de preventieve zorg kunnen de kosten gerelateerd aan de regiohuizen wel worden afgezonderd: 18,8 miljoen frank (0,47 miljoen euro) werd uitgegeven voor huur, nutsvoorzieningen, onderhoud, installatie, enz.

Ook de uitgaven voor informatica kunnen worden afgezonderd. In 1999 werd 23,1 miljoen frank (0,57 miljoen euro) besteed aan de exploitatie van de communicatietechnologie en 77,9 miljoen frank (1,93 miljoen euro) aan onderhoud en exploitatie van het IT-park. Er werd voor 85,7 miljoen frank geïnvesteerd in hard- en software, vooral voor de aankoop van notebooks voor de administratie, investering in printers en netwerkbeheer, aankoop van software-licenties en uitbreiding van het serverpark.

Begrotingsresultaat

	1998	1999
Algemeen totaal inkomsten	9 258,1	9 521,2
Algemeen totaal uitgaven	9 099,9	9 468,7
Begrotingsresultaat	158,2	52,5
	3,92 €	1,30 €

7.1 Vergelijking begrotingsresultaat 1998-1999(in miljoen euro)

Ontvangsten

	1998	%	1999	%
A. OVERHEIDSDOTATIES				
Dotatie	5 902,1		6 214,4	
Andere dotaties	12,5		9,9	
Overdracht belast begrotingssaldo 1997	101,7		0,0	
Investeringsdotatie crèches	181,8		251,7	
Premies gesco's en EWE's	3,8		8,9	
Premies Interdepartementaal Begrotingsfonds	53,1		63,6	
TOTAAL A	6 255,0	67,5	6 548,5	68,8
B. FUNCTIONELE ONTVANGSTEN				
Functionele ontvangsten				
Ouderbijdragen ontvangen door kinderdagverblijven en door te storten aan Kind en Gezin	1 044,9		1 086,4	
Ouderbijdragen ontvangen door diensten voor opvanggezinnen en door te storten aan Kind en Gezin	1 718,9		1 819,6	
Ouderbijdragen ontvangen door diensten voor opvanggezinnen verbonden aan kinderdagverblijven, en door te storten aan Kind en Gezin	21,6		11,6	
Bijdragen adoptie	0,0		3,6	
TOTAAL B	2 785,4	30,1	2 921,2	30,7
C. FONDSSEN MET BIJZONDERE AANWENDING				
Nationale Loterij	107,9		40,4	
Inbreng van vroeger buiten begroting en in reserve gehouden ouderbijdragen	83,7		0,0	
Eigen fondsen	0,6		0,0	
TOTAAL C	192,2	2,1	40,4	0,4
D. VARIA				
Recuperatie van kosten en varia-ontvangsten	25,5		11,1	
TOTAAL D	25,5	0,3	11,1	0,1
ALGEMEEN TOTAAL INKOMSTEN	9 258,1	100,0	9 521,2	100,0
			236,02 €	

7.2 Vergelijking van de ontvangsten 1998 – 1999 (in miljoen frank)

Uitgaven: bestemming

A. UITGAVEN AAN PERSONEN VERBONDEN AAN DE INSTELLING				
	1998	%	1999	%
Personeelssalarissen, incl. aanvullende pensioenen en andere vergoedingen	1 366,2		1 434,2	
Representatie- en reiskosten	46,9		47,6	
TOTAAL A	1 413,1	15,5	1 481,8	15,7
B. FUNCTIONERINGSUITGAVEN				
	1998	%	1999	%
TOTAAL B	324,0	3,6	301,5	3,2

Uitgaven: bestemming

C. SUBSIDIERING	1998	%	1999	%
Preventieve Zorg				
<i>Preventieve zorg "nieuwe stijl"</i>				
Preventiezoorgcentra	29,5		36,4	
Consultatiebureaus, steunpunten	244,7		254,3	
Infovergaderingen "Kind op komst"	0,7		1,1	
Medische zittingen in POI's	0,3		0,3	
Leveringen aan voorzieningen preventieve zorg en voor gezinsbezoeken	12,1		11,1	
Projecten preventieve kinderopvang	0,0		0,3	
Preventieve zorg "oude stijl"				
Prenatale consultatiebureaus en preventieve kinderopvang "oude stijl"	8,6		0,3	
TOTAAL PREVENTIEVE ZORG	295,9	3,3	303,8	3,2
	1998	%	1999	%
Kinderopvang				
Investeringsstoelagen kinderdagverblijven	82,6		76,5	
Kinderdagverblijven	3 307,5		3 534,3	
Diensten voor opvanggezinnen	2 342,3		2 484,4	
Diensten voor opvanggezinnen verbonden aan kinderdagverblijven	29,1		15,2	
Initiatieven buitenschoolse opvang	0,0		2,9	
Vorming kinderopvang	19,4		8,9	
Projecten kinderopvang	12,2		15,3	
Leveringen aan voorzieningen kinderopvang	3,8		2,4	
TOTAAL KINDEROPVANG	5 796,9	63,7	6 139,9	64,9
	1998	%	1999	%
Maatschappelijke positie van het kind				
Infrastructuursubsidies centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning	65,6		0,0	
Vertrouwenscentra kindermishandeling	82,5		92,5	
Adoptie	30,0		30,7	
Centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning	911,9		937,0	
Centra voor integrale gezinszorg	0,1		0,1	
Diensten voor private gezinsplaatsing	11,9		11,5	
Projecten bijzondere opvang en kansarmoede	64,5		49,1	
Kinderrechten	2,2		7,3	
Sociale bijdragen aan gezinnen	0,5		0,5	
TOTAAL MAATSCHAPPELIJKE POSITIE VAN HET KIND	1 169,2	12,8	1 128,7	11,9
TOTAAL C	7 262,0	79,8	7 572,4	80,0

Uitgaven: bestemming

D. INVESTERINGEN EN AANKOPEN	1998	%	1999	%
Vervoermateriaal	1,1		0,0	
Installaties, kantoor machines en uitrusting	29,9		5,2	
Meubilair	7,9		2,9	
Informatica: hard- en software	58,6		85,7	
Boeken	3,3		3,3	
Aankoop van bestaand gebouw	0,0		15,9	
TOTAAL D	100,8	1,1	113,0	1,1
ALGEMEEN TOTAAL UITGAVEN	9 099,9	100,0	9 468,7	100,0
			234,72	
			miljoen €	

7.3 *Vergelijking van de uitgaven naar bestemming 1998 – 1999 (in miljoen frank)*

2. Financiële toestand van de instelling op 31 december 1999

1.1. Kassaldo op 31 december 1999

Op 31 december 1999 was er een beschikbaar kassaldo van 181,3 miljoen frank. Dit saldo fluctueert in de loop van het jaar ten gevolge van de werking van het Centraal Financieringsorgaan (CFO). Kind en Gezin heeft hierop nagenoeg geen invloed.

4.2. Gecumuleerd begrotingsresultaat

Rekening houdend met het negatieve begrotingsresultaat van 1999 heeft Kind en Gezin op 31 december 1999 een gecumuleerd begrotingstekort op de werkingsdotatie van 38,2 miljoen frank. Zoals hierboven (zie 3.2.1.) beschreven, is het tekort ontstaan door een aantal zaken waar Kind en Gezin geen of weinig impact op heeft.

4.3. Kredieten met bijzondere aanwending

Eind 1999 en rekening houdend met de inbreng binnen de begroting in 1999, beschikt Kind en Gezin nog over één krediet dat bestemd is voor bijzondere aanwending. Het betreft het gereserveerde krediet Nationale Loterij (15,4 miljoen frank).

4.4. Eigen fondsen

Als openbare instelling en ingevolge het oprichtingsdecreet heeft Kind en Gezin eigen bezit (roerend en onroerend) dat afzonderlijk wordt beheerd.

Verrichtingen op eigen middelen worden weliswaar binnen eenzelfde boekhouding geboekt, maar worden afzonderlijk gerapporteerd in de begroting en hebben geen invloed op uitgaven en ontvangsten met betrekking tot de uitvoering van de decretale opdrachten, tenzij de eigen middelen expliciet worden ingebracht in de begroting. Eind 1999 en rekening houdend met de inbreng binnen de begroting in 1999 heeft Kind en Gezin geen eigen middelen meer.

De provisionele voorschotten die aan de prenatale consultatiebureaus oude stijl bij het opstarten werden verleend, zijn in de loop van 1999 volledig geregulariseerd.

Kind en Gezin beheert een legaat, waarvan de opbrengsten jaarlijks aan een aantal consultatiebureaus in Gent moeten worden uitbetaald. Eind 1999 vertegenwoordigde dit legaat een bedrag van 1,5 miljoen frank (0,04 miljoen euro). Het komt niet voor in de uitgaven of opbrengsten met betrekking tot de begroting, maar vormt wel een deel van het kassaldo van de instelling.

3. Financieel management in 1999

5.1. Beheerscontrole: prestatiebegroting en doelmatigheidsanalyse

In 1998 definieerden drie zelfsturende teams een project. Aanvullend bij de inhoudelijke uitwerking van elk project werd in 1999 een prestatiebegroting opgesteld. Op basis van de uitgeschreven doelstellingen, waarbij rekening werd gehouden met de doelgroepen en de na te streven effecten, werd nagegaan welke middelen hiervoor moeten worden ingezet.

Een van de taken van de interne auditfunctie, zoals die wordt uitgebouwd binnen Kind en Gezin, is het verhogen van het zelfevaluerend en zelforganiserend vermogen van het management en de medewerkers van de organisatie. Daarom worden er instrumenten aangereikt aan de medewerkers en entiteiten om hen in staat te stellen het eigen functioneren, de eigen processen, de eigen prestaties en de eigen resultaten te monitoren.

Binnen dit kader werd in 1999 een algemeen bruikbaar "TCO*" -concept uitgewerkt, dat de nadruk legt op de efficiëntie van de interne processen en de financiële middelen die hiervoor worden ingezet, met oog voor de kwaliteit van de dienstverlening die de klant verwacht. Voor de uitwerking van dit algemeen bruikbaar TCO-concept werd gesteund op de praktijkervaring van het proefproject "uitwerking TCO-studie Ikaros-helppdesk", dat werd afgerond begin 1999.

* TCO staat voor Total Cost of Ownership. Dit is een methode van kostprijsberekening die bestaat uit drie onderdelen: kapitaalkost, technische en administratieve ondersteuning en eindgebruikershandelingen

5.2. Verslag van de revisor

De revisor concludeerde dat de rekeningen over 1999 conform de regels werden gevoerd en dat er geen fundamentele opmerkingen waren.